

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hatásos petit sor egyszer 20 fill.,
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 80 fillér.
Nyitóléc sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 121

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, január 4.

Mai számunk több közleményei:

- Vezércikk: A katoná-miniszter.
- A magyar közoktatás.
- A transzváli háború.
- Heddig tart a pénzzükség?
- Egy muszka herceg a bürokról.
- A levélbördő büne.
- Előnt nagykereskedő.
- A pénzügyőr szerelmi drámája.
- A szultán sógora.
- Kubelik magyar nyelvtana.
- Tárca: A követségi titkár. Irta: Máriási Ödön.
- Regény-Csarnok: Dr. Moreau szigete. Irta: H. G. Wells.

A katoná-miniszter.

Budapest, január 3.

Minisztert nagyobb ellenszennvel még nem fogadtak a magyar parlamentben, mint báró Fejérváry Gézá, a honvédelmi tárczának immár tizenöt éves vezetőjét. Katona volt, még pedig generális a közös hadseregben. Lehetetlen, hogy jó magyar legyen! — ez volt talán az egész parlament egyhangu véleménye. Különösen az ellenzék s első sorban a függetlenségi párt berzenkedett erősen.

— Ide kommandirozták a honvédelmi miniszterium elnökét, hogy germanizálja a honvédeket és megfossa őket a magyar katonai szellemtől!

Ezt hirdették a szélbaliak nyíltan, parlamentben és sajtóban egyaránt.

Báró Fejérváry Géza pedig ezalatt dolgozott csendben, nyugodtan, nem za-

varatva gyanúsításoktól, igazságtalan támadásoktól és nyíltan, vagy leplezetten észlelt ellenszennvtől. Nemes jellemét, fáradhatlan szorgalmát, lovagias gondolkodásmódját azonban csakhamar felismerte első sorban az egész szabadelvűpárt. Itt szünt meg természetszerűleg legelsőbb a gyanu és indokolatlan, vagy legalább is jogosulatlan antipathia. Kezdték becsülni és kezdték szeretni.

A honvédelmi miniszter aztán kiállotta a parlamenti tűzpróbát, kemény csatát vívott a feltüzelt ellenzékkel és nemcsak vitézül megállotta helyét, hanem csakhamar mint leverhetetlen győztes került ki a parlamenti harcmezőről. Ezt kénytelen volt elismerni maga az ellenzék is, a mely rövid időn belül megbocsátotta még azt is, hogy a miniszter a magyar nyelven némi erőszakot követ is el. Lovagias, bátor ellenfélnek ismerték meg, a ki, ha megtámadják, nemcsak ügyesen védekezik, hanem támadásában is mindig loyális fegyvereket használ. Riposztja mindig találó, de finom kardja damaszkuszi aczél, a melylyel nem vagdos, hanem suhint s ha sebeket ejt is, azok könnyen gyógyíthatók. Minden támadás készen találta és gyakori elmés, szellemes, humoros válaszai kibékítették legtulzóbb ellenfelét is, a ki nem volt más, mint a kurucz Thaly Kálmán, a ki ez idő óta a magánéletben a miniszternek egyik leghivebb barátja lett.

— Mindezt pedig elmondottuk most azért,

mert a honvédelmi miniszternek hosszú működése alatt és óta ma már mindenki elismeri, hogy igenis, ez a közös hadseregbeli katoná többet tett a magyar honvédségért, mint valamenyi elődje együtt véve. Mert jeles katonái ismeretei mellett testestől-lelkestől jó hazafinak, igaz magyarnak bizonyult, s kitől a magyar szellemet félteni kicsinyes és nevetséges volt.

A pénzügyi bizottság épen tegnap tárgyalta a honvédelmi költségvetést. Új dolgot nem igen vetettek fel a bizottság tagjai, a honvédelmi miniszternek azonban a minden irányban megnyugtató válasz mellett alkalmat adtak két érdekes, sőt nevezetes kijelentésre.

Az egyik a katonái igazságszolgáltatásra vonatkozik. Ennek szükségét is hangoztatta, nem rajta mulik, hogy fix időpontot ki nem jelölhet, de a munkálat erősen folyik, s ha késik is, de meg lesz a lehetőség határain belül. A másik kijelentése a két éves szolgálati időre vonatkozik. Törvényben azt kimondani ugyan nem lehet, de a miniszter oda törekszik, hogy minél nagyobb számban szabadságoltassanak már két év után a katonák. Ezt örvendetes tudomásul vette a bizottság, a mely azzal a megnyugvással fejezte be a tárgyalást, hogy a honvédség jobb kezekbe nem lehetne letéve, mint a Fejérváryban, a ki mindent elkövet a honvédség fejlesztése érdekében.

Nekünk ez teljes meggyőződésünk.

Saturnus.

TÁRCA.

A követségi titkár.

Irta: Máriási Ödön.

A világon senki sem akarta elhinni, hogy az a karcus asszony a mamája a tizenhét éves esztendő Gabriellának. Reimersné igen fiatalon ment férjhez s a felnőtt leánya éppen nem homályosítá el, majd nem ellenkezőleg.

De Reimersné ezt nem látszott észrevenni, sőt olvadozott az anyai szeretettől, — s neki is, valamint férjének, a nyugalmazott udvari tanácsos urnak, nem volt más vágya, mint leányuk boldogítása. Ezt ők abban gondolták legjobban elérni, ha mielőbb férjhez adják. Czipelték hát a leánykát társaságbi-társaságba; hogy a leánya emberismeretre tegyen szert, nehogy bakfisek módjára a legelső ifjuba szeressen. Hiszen tudjuk, mily lobbanékonyok a leányszívek s a láthatáron jelentkező első ifjuban már szerelmi hőst látnak.

— Csak semmi ostobaságot ne engedjünk neki! Nincs nagyobb csapás a rossz házasságnál! Nem kell sietni. A férj választásában óvatosságnak kell lennünk.

Szerencsére Gabriella nem volt szerelmes természetű. Igen józan kis leány volt, a ki szívesen kaczagott, tréfálkozott és tánczolt, de a kinek szivecskéjét még nem dobogtatta meg ugynevezett szerencsétlen szerelem. Igen jól tudta, hogy szülei nagy igényeket táplálnak

jövendőbeli vejük felől, hiszen eleget mondták, úgy, hogy Gabriella gyakran így kiáltott föl; „Bizonyosan hoppon maradok, mert olyan minden tekintetben tökéletes férfiú, mint a minót az én szüleim kívánnak, nem léteznek!”

Az udvari tanácsos papa a jó tulajdonságok egész halmazát kötötte ki feltételül, mely tulajdonságokat, ha netán egy emberben föl is fedezhette volna valaki, azt a tökély netovábbjának nevezhetnék.

A mama ellenkezőleg a külsőségekre tekintett. Egy magas állású, gazdag s ha lehet, szép embert keresett, ki az ő eszményi vejének megfelelően.

Gabriella maga a legszerényebb volt. Szeressen engem, mint én is majd őt! — ez volt az ő óhajta jövendő férjéről.

De daczára a sok bálnak, színházbajárásnak és hangversenyek látogatásának, melyekben a szép leánykát körülrajongták — nem találkozott még az a bizonyos, sem a Gabriella szívének — igazija!

De vigyáztak is a szülők, nehogy oly ismeretségre tegyenek szert, ki nem érdemes leányuk szívére. Ha néha meg is tetszett egy-egy ifju ember, az szegénysorsu volt, — ha pedig gazdag fiatal ember akadt is ennek meg rangja, állása nem felelt meg a szülők vágyainak.

— Manapság oly nehéz egy leányt férjhez adni! — panaszolá az udvari tanácsos ur neje. S a leányát imádó anya helyeslőleg bó-

lintott. Oh, ő a csillagokat lehozta volna az égről leányának, ha ezzel örömet szerezhet neki. Egyetértve férjével, leánykája egyedüli czéljának a boldog házasságot tartá.

Végre feltűnt a láthatáron egy fiatal ember, a ki Gabriella szüleinek tetszését megnyerte. Igen, ő volt az a fehér holló, a kit kerestek, mintha csak az ég is Gabriella számára teremtette volna. Rakow, a követségi titkár, tetőtől-talpig nemes ember, gazdag, fedhetlen jellemű volt és oly finom modoru, hogy Reimersék azonnal neki szánták Gabriellát.

— Most kezdődik a te feladatod! — monda az udvari tanácsos ur nejének. — Ugyeskedjél, foglalkozzál ezzel a fiatal emberrel, hogy jól kiismerd. Tisztán akarok látni, mert hej, néha a külszin is csalhat!

Az udvari tanácsosné szót fogadott s e percztől fogva Rakow követségi titkár ur meg volt hiva a fogadó- napokra s Reimersné elhalmozta jó indulatával. Es tanulmányozta is.

Férje kérdésére mindig azt felelte, hogy kedvesebb és szeretetreméltóbb vót nem is kívánhatnának a leányuknak.

Az ifju ember, ki mesterileg értett a társalgáshoz, szellemes, tanult volt, s e mellett néha jó szívének nemes hajlamait is sejtetni engedé, úgy, hogy elragadta, elbájolta az aggodalmas mamát. S mily tapintatosnak találta azt is Reimersné, hogy az ügyes világfi egy cseppet sem foglalkozott többet a leányával, mint vele.

Midőn Gabriellától a szülők megkérdezték,

A magyar közoktatás.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 3.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöklésével tartott mai ülésében, melyen a kormány részéről Wlassics miniszter és Zsilinszky államtitkár volt jelen, tárgyalás alá vette a vallás- és közoktatási tárca költségvetését. Az előadó: Teleki Sándor gróf, a delegáció tengerészeti albizottságának tanácskozási által el lévén foglalva, helyette Papp Géza teljesítette az előadói tisztet.

A központi igazgatás költségeinél felszólal Emmer Kornél: A helyzet tavaly óta nem változott annyiban, amennyiben a pénzügyi bizottság nem szoritkozva a pénzügyi ellenőrzés rideg föladatára, elismerést és rokonszenvet nyilvánít a miniszter irányában és sajnálja, hogy többet nem szavazhat meg kulturális célokra. A két kiemelkedő momentum a középiskolai tanterv revíziója és a jogi oktatás és vizsgázás reformja. A beszéd, melylyel a miniszter az előbbi bevezette, olyan program, mely kívánatosá teszi, hogy a miniszter addig maradjon tárczája élén, amíg azt az utolsó betűig meg nem valósította. Eszmény és irány kell középiskolai oktatásunknak; a módszeren és szellemen kell javítani, a tanterv azután mellékes. Az iskolák túltömöttsége káros, mert nem felel meg osztályaink arányának. Progresszív szelekció kell már az alsóbb osztályokban, erélyes rostálás, nehogy a tehetségesek és szorgalmasak hátrányt szenvedjenek a tehetetlenségnek és lusták miatt, akik utóbb kontároként sok kárt okoznak.

Jellemző az általános kedvetlenség a tudományos munka iránt. A középiskolai tanárok maguk mondják föliratukban, hogy diszpusztálva vannak s hogy ezt a jövő nemzedék fogja megszűntetni, kelletlenül tanuló és kelletlenül vizsgált ifjak kerülnek azután az egyetemre, a hol nem tudnak élni a tan- és tanuló szabadsággal, a hol még kevesebb a kontaktus tanár és tanuló között s a hol a tanulók nagy tömegében teljes anarkia uralkodik. Egyetemről szólva, itt inkább a jogi karról kellene beszélni, mert az

orvosi és bölcséleti karnál nincs zsufoltság, de a jogi kar dolgában decentralizálni kell s erre önként kínálkoznak a meglevő jogakadémiák, melyeket erősíteni és vonzerővel felruházni kell. Ha meg nem volnának, teremteni kellene a jogakadémiákat. Hivatkozik múlt évi beszédére, melyben a tanintézetől független, egységesen minősítő államvizsgálatok szervezését sürgette. A decentralizált táblák, kombinálva a köz-igazgatási, ügyvédi és tanári karral, elég anyagot nyújtanak ilyen bizottságok alakítására, melyek között az egységet állami elnökök vagy biztosok fentarthatják.

Kifejti, hogy a doktorátus, mint minősítő fok nem vált be. Sok példát hoz fel annak illusztrálására, hogy nem a jelöltek színvonala emelkedett, de a tudori fok deprecialódott. A tudori fokot vissza kell állítani eredeti fényében, mint a tudományos ambíció legmagasabb célját és a progresszív szelekció legmagasabb csúcát. Azt mondják, hogy a vizsgálat szankciója nélkül eredménytelenül hallgat a tanuló. Szóló nem is akarja megszüntetni ezt a szankciót, sőt hatályosabbá tenni, csak a tanárok szabaduljanak a sok zaklatástól. Legyen vizsga, szeminárium, kollókvium minden tárgyból, elvégezheti azt magántanár, tanársegéd, adjunktus. Meg van győződve, hogy nehéz harcz lesz ennek a reformnak a keresztülvitele, de a miniszter számítson minden elfogulatlanra a támogatására.

Komjáthy azon kijelentéssel kezdi, hogy a magyar faj ez országban veszélyben van s annak műveltségi színvonalát emelni s azt erősíteni a legfőbb feladata a kormányzatnak. A leghatályosabb eszköz erre a helyes kulturpolitika. Iskolarendszerünket úgy kell felépíteni, hogy a nemzeti és faji megerősítésünknek erős tényezője legyen. Szóló nem találja meg ezt a mostani iskola rendszerünkben, a mely mindinkább kozmopolitikus jelleget ölt. A mi helytelen kulturális politikánknak is az az igazi oka, a mi a rossz pénzügyi helyzetet megteremtette, hogy ez az állam csonka test, melynek fontos életszervei hiányzanak. Bizik szóló a mostani közoktatási miniszter jóakarátában, hazafiasságában s fajunk iránti szeretetében, de

meggyőződése szerint a mostani államjogi helyzetben helyes kulturpolitikát követni teljes lehetetlenség. Elég e tekintetben csak a hadsereg utalnia, a melynek szelleme nemcsak nem magyar, de nemzeti törekvéseinknek egyenes ellentéte. A katonaság miatt kellett nálunk kötelezővé tenni a német nyelv tanítását, a mely nyelv égisze alatt ez a nemzet annyit szenvedett, holott az egész világon a katonai oktatás a nemzet érzelmvilágában és aspirációiban gyökerezik. A katonatisztek fizetését emelik, de a tanítók és középiskolai tanárok fizetésének javítását megakadályozza a pénzügyi helyzet.

Kulturális megerősödésünk egyik akadályát látja szóló a rossz nemzetiségi politikában. Ha eszébe jutna a miniszternek a nemzetiségi tulajdonságokkal szemben erélyes kulturpolitikát tüzni, Bécsben okvetlenül meg fogják a kezét. Erre mutat a brassói iskolák ügye is, a melyre nézve fentartja szóló azt a jogot, hogy a házban bővebben megvilágíthassa. A magyar liturgia ügyével is úgy vagyunk, mint a katonai igazságszolgáltatás reformjával, minden miniszter megígéri, de egyik sem tehet semmit. A kisdedovás igazi alapja a nemzeti nevelésnek s ezen a téren is még a megalkotott törvény végrehajtása sem volt lehetséges, mert Bécsben nem türnek semmit, a mi a magyar faj megerősítésére vezetne.

A népoktatás terén e nemzetnek, ha élni akar, minden felekezeti tekintetek mellőzésével az államosítás terére kell lépni, de itt is minduntalan akadályok és nehézségek merülnek fel. A tanítói képzés terén is a felekezeteknek oly koncessziók tételnek, melyek ellenkeznek a szóló által szem előtt tartott irányzattal, sőt magával a törvénnyel is. S vajjon a középiskolák terén fenn akarja-e tartani a miniszter azokat a jogokat, melyeket a nemzetiségek most élveznek s a nemzetiségi középiskolák oly működését, a mely egyenesen ellenségeket nevel az országnak. Ily kulturális politika számára egy krajczárt sem szavaz meg.

Ezzel a bizottságban a kultusz-budget tárgyalását befejezték.

tetszik-e neki Rakow, Gabriella minden különösebb lelkesedés nélkül mondá, hogy a legjobb véleménye van a követségi titkár urról, s ha szülei kívánnák, s feltéve, hogy ha Rakow ur a kezét megkérné, ő szívesen beleegyeznék.

— Nem vagyok belé szerelmes, — végezte a kis leány beszédét — de határozottan többet ér valamennyi fiatal embernél, kik nekem udvaroltak! Az udvari tanácsos ur eléggülten dörzsölgette kezeit. A szerelem is majd megjön! — mormogá.

Oh! mily boldog volt. Végre talált egy ilyen égből pottyant remek ifjut, kiből, ha veje lesz, az ő magas összeköttetései révén még nagy követet is csinálhat. Oh! — gondolá, — mily remek helyzete lesz az én leányomnak. Európa fővárosaiban szerepel, mint nagykövetné! Oh, elég jól van nevelve, ezzel szégyent nem vall a férje! De nem ám! Persze, ő értett hozzá, hogy gyermekének olyan nevelést adjon mely által a legmagasabb pozícióban is helyén érezhesse magát.

Nemsokára a követségi titkár ur mindennapos lett házuknál. Csupa figyelem volt az udvari tanácsossal és nejével szemben; a mi e pár embert mód fölött boldoggá tette. Meglátta, hogy nagy súlyt fektet a szülők tetszésére Gabriellával szemben is elragadónak találták.

Es kezdtek suttogni a követségi titkár ur gyakori látogatásairól.

De, midőn a szülők a leányuktól megkérdezték, hogy nyilatkozott-e már Rakow, Gabriella mindig azt felelte, hogy a követségi titkár mindenféle dologról beszél neki, csakis szerelemről nem.

— Csak nem fél attól az a szerény szerencsétlen, hogy kikoszarazzuk? — mondták a szülők.

— Talán az aggasztja, hogy 12 évvel idősebb leányunknál, mormogá az udv. tanácsos ur. — De hát nyilatkoznia kell! Itt az ideje, mert hirbe hozta már félig-meddig leányunkat. Tudod mit, te nyilatkozásra birhatnád! — fordult feleségéhez.

— Hogyan?

— Mondjad azt neki, hogy mi hosszabb utra szándékozunk. Ekkor kénytelen lesz nyilatkoznia. Így nem tarthat tovább ez a bizonytalan állapot.

Az udvari tanácsosné magára vállalta e hivatást és diplomatikus módon kezdett hozzá. Midőn Rakow meglátogatta, egyedül fogadta s így szólt hozzá:

— Mily kár, hogy kellemes társaságát oly sokáig nélkülözni fogjuk. Mi külföldre utazunk pár óra!

Elégtétellel látta, hogy Rakow elsápad! Oh ugy örült férje kitünő gondolatának.

— Elutaznak?! — suttogá, majdnem hangtalanul, de mélyen megindulva Rakow — oh, méltóságod nem is sejtí, mily mágnes vonz engemet házukhoz.

Az udvari tanácsosné anyai szíve örömteljesen dobogott.

— Eddigélé nem mertem érzelmeimről beszélni, bár elhalmozott jószágával, de az a gondolat, hogy imádottamat elveszítem, fölbátorít, miszerint rejtegetett titkomat eláruljam! Oh, mondja, mondja, hogy nem nehezted reám!

— Miért neheztelnék ezért? Oh, kedves barátom, én az ön féltett titkát régen ismerem

és engemet az oly boldoggá, végtelen boldoggá tesz!

Rakow e szavakra szenvedélyesen ragadta meg a szép udvari tanácsosné kezét és csókjai-val elhalmozta.

— Mily forrón szereti leányomat! — mondá magában anyai büszkeséggel Reimersné.

— Oh köszönöm, ezerszer köszönöm! — rebege Rakow.

— Férjem is végtelenül örvendeni fog ennek, oh igen! Oly régen szereti önt.

— A férje? — mondá a követségi titkár szédelegve, megérté a valót: a tulajdonképpeni félreértést. — Hiszen én magát szeretem! Magát! — folytatá zavartan.

Az udvari tanácsosné megrémült. Ot szorret, nem a leányát! Mit csináljon ő ezzel a szerelmes emberrel!

Sokkal jobb anya volt, semhogy hízelt volna neki és hűségének ez a vallomás.

Mélyen elpirulva állott fel:

— Tévedtem, uram! Es lássa, én nem vagyok az a nő, akinek szerelmi vallomásokat lehessen mondani!

E szavak után otthagyta az ifju embert s mint egy meg bántott királynő távozott mellőle.

De a mint ment belepillantott a tükörbe! Még szépnek találta magát! Jó lecke volt ez jövőre, hogy ne legyen oly előzékeny a fiatal emberekkel szemben. Ezt is az bátortá fel.

Férje kérdésére csak azt felelte, hogy legjobb lesz utazniok, mert Rakow ur nem gondol egyelőre házasságra. Így nem lesz alkalma az ifjunak hiába hirbe hozni Gabriellát.

Az udvari tanácsos ur ezentul maga vadászgatott a leendő vőre, mert a felesége, minden unszolása dacára, passzív maradt.

TAVIRATOK.

A delegációk.

Budapest, január 3. (Saját tud. táv.)
Széll Kálmán miniszterelnök és Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a delegációk tárgyalására ma Bécsbe utaztak.

Jelentés a tengerészeti költségvetésről.

Bécs, január 3. (Saját tud. távirata.)
A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma tartott ülésén hitelesítette a teljes ülés elé terjesztendő jelentést.

A portugáliai király trónbeszéde.

Lisszabon, január 3. (Saj. tud. táv.)
A trónbeszéd, amelylyel a cortest megnyitották, konstatálja, hogy Portugália állandóan szívélyes viszonyban van a többi hatalmakkal és emlékeztet a német, angol és francia hajórajnak Portugáliában tett látogatására. A trónbeszéd azután a Mozambique északi részébe küldött expedíció sikeréről beszél és hozzá teszi, hogy újra meg kell mutatni, hogy annak a népnek, amely ezeket az országokat a civilizáció számára meg tudta hódítani, meg van a módja arra, hogy megtartsa és megvédje őket. A trónbeszéd végül különféle intézkedéseket jelent be a pénzügyi helyzet orvoslására.

Kína politikája.

Washington, január 3. (Saj. tud. táv.)
A mai kabinet-tanácsban Hay külügyminiszter bejelentette, hogy az európai nagyhatalmasságokkal és Japánnal a nyílt ajtó politikájának Kinában való föntartása dolgában folytatott tárgyalások nagyon kielégítő eredményre vezettek.

A pestis.

Rio de Janeiro, jan. 3. (Saj. tud. táv.)
Santosban és St.-Paulban terjed a pestis. A legutóbbi esetek rendkívül gyors halállal végződtek.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 3.

A colesbergi csata nagy eredményei megkezdtek az angol részről immár nem ismeretlen visszavonást. Ma már kisebbek, mint tegnap voltak. A Reuter-ügynökség távirata szerint Fokvárosba nem érkezett hivatalos jelentés arról, hogy French tábornok csapatai megszállták volna Colesberget.

Hivatalos jelentés nem érkezett, — ez a diplomatikus kifejezése annak, hogy a hír nem volt igaz. Mégis, valamennyire enyhíti ezt az erős czáfolatot a Reuter-ügynökség. Híre jár — úgy mond — hogy portyázó járőrök jöttek a városba. Ez egyelőre az angolok „nagy” győzelmének az eredménye. Sic transit gloria.

A harcztérről egyébként nevezetesebb hír nem jött. Londonban a hadügyminiszteriumban szorgosan folyik a munka. Szervezik a rendes és rendkívüli hadtesteket és előkészítik az újabb hadi hitelről szóló törvényjavaslatot. A multkor 10 millió font sterlinget szavaztak meg, most új ötöt kér a kormány. Ez az óriási pénzmennyiség nemcsak Angliával érezteti majd súlyát, hanem az egész világ pénzpiaczával, a hol pedig eddig is igen szomorúak az állapotok. A pénzügyi válságot, a melynek a transzváli háború egyik főközöje, az új beruházások jelentékenyen ki fogják élezni, s orvoslását még nehezebbé teszik.

Táviratainkat itt adjuk:

London, január 3.

A hadügyminiszterium elhatározta, hogy a királyságon kívül 12 zászlóalj milicziának a szolgálatát fogadja el. Ebből a 12 zászlóaljból hét Fokföldre megy.

London, január 3.

A Daily Mail értesülése szerint a kabinetnek a honvédelmi bizottsághoz tartozó tagjai elhatározták, hogy 5 millió fontnál nagyobb hitelt fognak kérni új ágyuk beszerzésére.

London, január 3.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Fokvárosból tegnap esti kelettel: Eddig még nem érkezett jelentés arról, hogy French tábornok csapatai megszállták volna Colesberget. Híre jár azonban, hogy tegnap délután portyázó járőrök jöttek a városba.

Ugyannek az ügynökségnek jelentik Douglasból tegnapi kelettel: Pilcher ezredes megszállta Douglast ellentálas nélkül. A város lakosságának lojális része nagy örömmel fogadta.

Meddig tart a pénzzükség?

— Wekerle Sándor nyilatkozata. —

Arad, január 3.

Közgazdasági életünk a most letűnt évben a mostoha pénzzviszonyok jegyében állt, annak sorvasztó hatását érezte mezőgazdaságunk, iparunk és kereskedelmünk egyaránt. Ami a szerves lény életében a levegő, az a gazdaság organikus életében a pénz. Amint a szerves lény vergődik, pusztul, tönkre megy, ha megvonjuk éltető elemét, a levegőt: úgy sorvad el, úgy pusztul el a gazdasági szervezet művészi konstrukciója, ha nélkülözi azt, a mi nélkül élnie nem lehet, a rerum nervust, a pénzt.

Ennek az éltető elemnek a hiányát szenvedte a magyar gazdasági élet az elmúlt esztendőben. Egészséges szervezetének fényes bizonyítéka, hogy ezt a csapást erőben megfogva bár, de ki tudta állani. Mindannyiunk elé azonban, akik a letűnt és a jövő század küszöbén gazdasági életünk állapotát aggódó figyelemmel nézzük, elemi erővel tolu föl a jövő döntő fontosságú kérdése: mikor lesz vége ezeknek az áldatlan viszonyoknak, mitől várhatjuk azoknak javulását?

Erre a kérdésre nézve a „Közgazdaság” című szaklap meginterwievolt több kiváló férfit és Wekerle Sándortól a következő választ nzerzte:

A kérdés nem oly egyszerű, sőt nehéz és fogas: de ezért óhajtok arra válaszolni.

A pénzügyi viszonyok megítélésénél két helyzetet kell megkülönböztetnünk: először a a mi helyzetünket önmagában, másodsor helyzetünket az internacionális piacon.

Tárgyaljuk először helyzetünket önmagában véve. Ez különös óvatosságra int, mert úgy az általános, mint a mi nyomott közgazdasági viszonyaink a közszolgáltatások további fokozását kizárják, azok intenzivebb fejlődésére pedig sem az állami, sem a helyhatósági jövedelmeknél nem számíthatunk. Pedig eltekintve az újabb reformokkal járó nagyobb kiadásoktól, az utóbbi 4—5 év alatt annyi új kiadást vállaltunk magunkra s az elvállalt kötelezettségeknél oly nagy része hátra van meg mint teljesítendő, hogy ezek teljesítéskéességünket a közelebbi években egészen igénybe veendik.

Az állami és helyhatósági közszolgáltatásoknak mindennemű emelésétől már azért is óvakodnunk kell, mert az egész magángazdaság pénzzükségben szenved, a melynek megszüntetésének alfája, hogy az állam és helyhatóságok ne vegyék igénybe az eddiginél nagyobb mérv-

ben a rendelkezésünkre álló tőkéket és hiteleket s ne nehezsítsék nagyobb teljesítés követelése által az adózóknak súlyos helyzetét.

Szándékosan szólok az állami szükségletek és szolgáltatások mellett mindig a helyhatósági szükségletek és szolgáltatásokról: mert a közterhek épen az utóbbi években ezen a ponton fokozódtak. Épen itt tapasztalható az a jelenség, hogy a fejlődés ürügye alatt sok nem épen halaszthatlan vagy általában nem feltétlenül szükséges kiadás is eltérbe jut, sőt hogy egyes, a luxusberendezések körébe vágó kiadások is mindinkább az adózók rovására nyernek kielégítést. Az óvatosságnak úgy az állami, mint a helyhatósági szolgáltatásoknál a feltétlen takarékosságban, minden mellőzhető kiadás elodázásában kell nyilvánulnia, hogy a közterhek minden további fokozásának mulhatatlanul elejét vegyük.

Most beszéljünk helyzetünkről az internacionális piacon. Hogy a pénzzviszonyok a mi helyzetünkre kedvezőbb fordulatot vegyenek, e részben jelentékeny feladat hárul pénzzintézeteinkre és bankjainkra, a melyeknek épen ilyen viszonyok között nem szükmarkuan, hanem a valódi szükségleteknek megfelelőleg kell a jogosult hiteligenyeket kielégíteniök. A pénzzintézetek és bankok életrevalóságának legelső ismérve, hogy nehéz viszonyok között még bizonyos rizikó elvállalásával is ne megszorítsák, hanem kielégítsék a hiteligenyeket, egészen addig a határig, a meddig azt csak saját bonitásuk megengedhetővé teszi. De épen azért, mivel mi sok idegen tőkével dolgozunk ma is és még több idegen tőkére szorulunk, mivel új szükségleteinken kívül még a koronkint visszajövő papirok elhelyezéséről is gondoskodnunk kell, mi egészen normális pénzzviszonyokra csak akkor számíthatunk, ha az európai és a világpiac pénzhelyzete is jobbra fordul. Addig is azonban, míg ez a hosszúnak látszó processzus bekövetkezik, még igen sok segédeszköz áll rendelkezésünkre.

E futó beszélgetés során legyen nekem elég megemlíteni annyit, hogy értékeink egyoldalú elhelyezése helyett több és több pénzzforrást s európai pénzzpiacot kell igénybe vennünk. És ezeket a pénzzpiacokat oly értékeink elhelyezése által igénybe vennünk, a mely értékeink iránt előszeretettel mutatkozik; nem lehet tehát azt mondanunk, hogy éppen járadékokat, törlesztési papirokat, ipari vagy bankrészvénnyeket fogunk-e ott elhelyezni, hanem arra kell törekednünk, hogy minden piacon úgy és olyan papirokat helyezzünk el, a hogyan és a milyennek ott állandóan és előnyösen elhelyezhetők. A külföldön is drága jelenleg a pénz; de a pénz drágaságánál különböztessük meg a leszámítolási és elhelyezési papirok kamatlábát és elhelyezési papiroknak kamatlába között (külföld alatt természetesen a tőkegazdag államokat értve) még oly jelentékeny különbözet van, amelyet a mi javunkra a nagy kamatláb mellett is előnnyel kiaknázhatunk. E kiaknázás sikerének azonban egy nagy előfeltétele is van; jelesül, hogy a világgazdaság ne álljon meg határainkon, hanem annak legyünk egyenlő tényezőivé. Ezeké pedig az által leszünk, ha a világpiac értékére, az aranyra térünk át, erre az értékre állítjuk ki értékpapirjainkat; a valutarendezés által kizárólag s egyedül erre az értékre térünk át, vagyis ha nem bibelődve kicsinységekkel, nem tartva vissza magunkat rémlátások által, nem odázzuk el azt a művet, a melyet megkezdtünk, a melynek segédeszközzeit is beszereztük s a melynek elodázására nincs is helyt álló ok, hanem csak ürügyek hoztatnak fel, értem ezalatt a valutarendezés művét.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Férj vadászni jár, bohózat. (Páros bérlet.)
Péntek: B a b a, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Délután: M e n y e m, vígjáték. Este: B a b a operette. (Páros bérlet.)
Vasárnap: Délután: A c s i k ó s, népszínmű. Este: A b a b a, operette. (Páratlan bérletszűnet.)

Az igmándi kispap.

— Assael Aranka második fellépte. —

Hogy még mindig nem ösmerik meg a mi derék színházbajáró közönségünket. Mikor arról volt szó, hogy a fiatal kezdő második fellépése alkalmával lesz-e közönség a színházban, a színházhoz legközelebb állók egyike kétkedve rázta fejét, azt mondván: Egyszer esik egy esztendőben karácsony!

A mai zsufozt ház megmutatta, hogy e kétkedő Tamásoknak nincs mindig igazuk, de különösen azt mutatta, hogy a fejlődő igaz tehetség iránt az érdeklődés nem csappan meg, hanem ellenkezőleg folyton nő. Az első előadásra, igaz ugyan, hogy a kíváncsiság vitte be nagyobbára a közönséget, hisz még nem igen volt köztudomású, hogy mi lakozik a fiatal énekesnőben, de a második előadásra már vonzerővel birt az a kellemes tapasztalat, hogy nem dilettáns nő lép fel a színpadon, hanem hivatott színésznő, ki első fellépésével a legszebb reményeket fogja idővel megvalósítani.

Assael Aranka mai fellépésével azt kívánta beigazolni, hogy a népszínműhöz is van érzéke, temperamentuma és tehetsége. Nagyon ügyesnek bizonyult már a darab megválasztásában, mert Esztiike játszi, pajzán egyénisége legjobban felelt meg az ő egyéniségének. Esztiike sorsát nem az erős drámai erő viszi céljához, az ő lelkét nem dulja a sors kemény viharja, az ő szívének nem bántja a kétségbeesés, az ő élete csendes, mint a tó sima tükre és a szerelem édes nyugalommal ébred szívében és viszi boldogsága felé. A fiatal színésznő ezt a kedélyvilágot ügyesen és temperamentummal tárta fel élénk és ha itt-ott erősebb vonásokkal ecsetelte a pajzanságot és játszi hangulatot, ezt csak annak tulajdonítjuk, hogy az érzelmeit nem színpadi szabályokhoz mérte, hanem közvetlenségében nyilatkoztatta meg.

Altalában véve a mai fellépésével is azt igazolta, hogy rátermett a színpadra és hogy azon idővel szép sikereket fog elérni. Beszéde értelmes, tagolása, hangsúlyozása nagy intelligenciára vall és ez az, ami felette megkönnyíti a színpadon való érvényesülését. Az érzelmeinek változatai ma még csak körvonalaikban jelentkeznek. De nem is csoda. Hiszen még olyannyira fiatal, hogy még az igaz érzelmeik át nem járhatták szívének, lelkét és még olyannyira fiatal, hogy a mások lelkében való olvasásra nem is volt alkalma. De a körvonalak már ma is megmutatták, hogy szívének hurjaiban idővel megrezeg az érzellem minden skálája és az ő alakításai valók, igazak és természetesen lesznek.

A népdalokat kedvesen énekelte, tiszta, kellemes hanggal és a közönség minden egyes dalát zajosan megtapsolta és megismételtette. A virágcsokrokat özőnővel kapta a tehetséges kezdő művésznő. És ha otthonában gyönyörűséggel fogja szemlélni azokat, jusson eszébe az a gondolat, hogy ez serkentés a további tökéletesítésre. Ha így fog gondolkodni, akkor könnyen és hamar fog megvalósulni az, mit tehetsége ma ígért.

Mezey néptanítója kitűnő alakítás volt. A falusi tanító valódi typusa, úgy, amint a valóságban él és cselekszik. Ép oly jó volt Bácsné, László, Bács, Hegyessy és Pintér, kit ezuttal még az a külön dicséret is illet, hogy nagy szaktudással készítette el növendékét e mai szereplésére. — Nagy derűséget keltett Felhő Rózsi, ki Lazsák Zsuzsánában valóságos kabinétalakot nyújtott. Carolus.

* Pálmay Ilka Aradon. Pálmay Ilka, férje gróf Kinczky Jenőnek egy régebbi óhajását teljesítve, a jövő évben visszavonul a színpadtól. Visszavonulása előtt azonban a diva még egyszer akar a magyar közönség előtt játszani és a jövő őszi bucsukörutat tervez az elő-

kelőbb vidéki színpadokon, így Aradon is. A diva körútja két hónapra van tervezve.

* Babavásár a színpadon. Délutánonkint most sok gyerek sűrű-forog a színház hátsó ajtaja körül. Azok a gyerekek azok, a kik a baba pénteki bemutatóján fognak szerepelni. 54 gyerekek tartotta a délután is a próbát Andorffy, hogy a színesen és változatosan kidjusztirozott babák kellő ügyességgel mozogjanak a főbaba körül, a ki V. Felhő Rózsi lesz. Ez a második felvonásbeli játékgár kápráztató jelenetekben gazdag lesz. Nagyon kedvesek a gyakorlatok, melyeket a katona és egyéb babák automobilszerűleg végeznek. A szintársulati is lázas igyekezettel dolgozik, hogy az évad eddigi clouját sikerhez juttassa. Az előadók közt nagy érdeklődésre tarthat számot Harmath Józsa, a ki egy novicius barát szerepében fog énekelni. Nagy gonddal dolgoznak már az utolsó darabokon a ruha és díszlettárban és próbálják a gépeket. Lesz több olyan mutatvány, melyek még trappánsabbul fognak hatni, mint az Orpheus villamos és virágos kocsija. A főpróba a darabból teljes díszletek és jellemekkel az első előadás napján délelőtt tizenegy és fél órakor lesz.

* Gál Gyula, a Vigszínház tagja, mint már jeleztük, a Nemzeti színházhoz szerződött. A szerződést az 1901. év július hó 1-től kötötték meg három évre 4000, 4500, 5000 frnyi fizetéssel. Szerződöttese nyereséget jelent a színházra nézve.

* Dalárdisták a színpadon. Komjáthy János, a debreczeni színház igazgatója, érdekes újítást szándékozik behozni. Ugyanis társulata énekes személyzetét a helybeli dalos egyesületek tagjaival szándékozik megerősíteni. Ily módon a nagyobb énekes darabokban kitűnő hanganyag és erős korus szerepelne. A felvett jelentkező dalárdistákat a próbákban és előadásokban való közreműködésért az igazgató díjazásban részesíti. Komjáthy e célból már föl is szőlította a jelentkezésre a debreczeni dalos egyesületek működő tagjait.

* A Schreyer konzervatóriumban megkezdődtek a félévi beiratások, a hegedű, zongora, gordonka, czimbalom, és a fuvóhangszerek osztályaira, valamint az összes mellék tanszakokra is egész január hó folyamán tartatnak. Az igazgatóság ez alkalommal párhuzamos osztályokat is létesít.

Egy muszka herceg a búrokról.

Arad, január 3

A kinek jó memóriája van és annak idején ott volt, az bizonyára emlékezni fog Cetvertinszky Boris muszka hercegre, ki az orosz-török háboru alkalmatosságával Budapesten tartózkodott és ott a legelőkelőbb köröknek kedvelt tagja volt. Óriási összegeket költött és olykor — nyert is, mert a kártyában is kivált és egyebek közt ő hozta divatba azt az uzust, hogy a kinek pénze elfogyott, bon-okra is továbbra játszhatott a 24 órás kiegyenlítés gavaléros kötelezettsége mellett. Emlékezetes maradt róla az az ötletes mód is, a melylyel egyik általa rendezett pazar fényű estélyen a pezsgő, lánicz és szép szemektől felhevült vendégeinek a kívánatos lehűlést biztosította. Az egyik teremben ugyanis egy valóságos jéghegy meredt a mennyezetre, mely alatt a dagadó karosszékekben mindenki a legközvetlenebb uton hűthette le égő homlokát vagy — szívét.

Sokat is suttoztak akkoriban a kedves hercegről; voltak, a kik egész bizonyossággal beszéltek, hogy a magyar fővárosban való tartózkodásának nem annyira a mulatozás, mint inkább magasabb diplomáciai misszió képezné a célját és e cél eszközüül kapná és költené a teméntelen pénzt.

Akárhogyan lett légyen, a budapesti szép napok letűntek és a végén — úgy látszik — a pénz is elfogyott, mert Cetvertinszky herceg szükségét érezte annak, hogy a tranzeváli aranyezőket is meglátogassa. Innen megterve, egy vagy két év előtt ismét beszólt

Budapesten régi magyarországi barátaihoz és sok mindenfélét elbeszélte időközi élményeiből.

Ez elbeszélések most az angol-bur háboru alkalmából kétszeres érdeklél birnak. Cetvertinszky herceget a bur gentry — a bur valamennyi az — szívesen látta körében és meghívta vadászataira. Ez a vadászat főképen abból állott, hogy strucz, antilop és más futó vadat lovon ülve, a legnagyobb biztossággal lőték le golyóval a száguldó paripáról. Cetvertinszky őszintén bevallotta, hogy ő, ki mint híres lövő, ritkitotta páriját, a burok vadászatában azok ügyessége mellett annyira kontárnak bizonyult, hogy kénytelen volt vadászatikról elmaradni.

Ezeket tudva, igazán nincs mit csodálkoznunk azon, ha olvassuk, hogy a burok egy kilométernyiről, tehát látatlan távolból lelövöldözök az ellenök felvont ágyuk lovait és a támadó sereg tisztjeit.

A levélhordó büne.

— Utalványhamisító a postánál. —

Arad, január 3.

Szomoru szenzációja volt ó esztendő utolsó napja a nagyváradi postának: egy szegény levélhordót tartóztattak le, a ki 900 forintról nem tudott elszámolni és utalványok meghamisításával próbálta bűnét palástolni.

Krausz Lajosnak hívják a szerencsétlent és sorsa annál általánosabb részvétet kelt, mert a bűnbe jutott ember egy kilencz tagból álló családnak volt kenyérkeresője, fentartó támasza.

A szomoru esetről a következőket írja nagyváradi tudósítónk:

Tizenhét év óta áll az állam szolgálatában Krausz Lajos és ez idő alatt nem igen volt ellene panasz. Az utolsó években pénzes levélhordó volt a Kispiacson és mindenütt, ahol ismerték, szerették és becsülték a pontosnak ismert levélhordót, kinek sorsa azért is sajnálatra méltó, mert a jó szíve vetette bájba.

Bűne ott kezdődött, hogy egy pár utánvételes csomagot kiadott fizetés nélkül olyan szegényebb embereknek, akik csak pár nap mulva tudtak fizetési kötelezettségüknek megfelelni.

Megesett azonban, hogy akadtak, akik később sem tudták megfizetni az utánvételezett díjat. Ezt a hiányt pótolni kellett.

És Krausz Lajos úgy segített magán, hogy előbb egy utalványt elsikkasztott. Nevezetesen, a czimzett nevet aláírta ő maga és az utalványt mint kifizetett utalványt adta vissza a postahivatalba. Másnap egy másik utalványt tett így és ennek tartalmából kifizette az elsőt.

Hamisított egy utalványt, azt a czimzett tényleg aláírta a pénz átvételekor és Krausz azután ezt az utalványt széttépte.

Majd a harmadik utalványból kifizette a második értékét, a huszadikból a tizenkilencediket és így tovább.

Ebből a manipulációból a közönségre mindössze annyi hátrány származott, hogy egyesek az utalványozott összegeket egy vagy két nappal később kapták meg.

Igy egy nappal később kapta meg egy utalványát mint várta, Dukesz Salamon, az áru-raktár igazgatója, ki erre feljelentette Krauszt a postaigazgatóságnál.

Krausz Lajos nyomban kihallgatta a postaigazgatóság és mert tényleg hiány volt s Krausz beismerésben volt, az igazgatóság bűnügyi feljelentést tett Krausz ellen. Krauszt a rendőrség vasárnap a vasuti postahivatalban letartóztatta.

A vizsgálat 906 forint hiányt állapított meg

és azt, hogy három, a gör. kath. püspökség, *Glatz* Antal, *Frankl* Zsigmond czimére érkezett utalvány nincs kifizetve.

Krausz Lajost a rendőrség tegnap délelőtt 9 órakor szabadlábra helyezte és a rendőrség az ügyben az előnyomozatot — melynek teljesítése az új eljárás szerint a kir. ügyészség helyett a rendőrség hatáskörébe tartozik — már be is fejezte és ma teszik át az iratokat a kir. ügyészséghez.

Eltűnt nagykereskedő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 3.

Bécs kereskedői köreiben nagy feltűnést keltett a napokban *Weltmann* Géza bórnagykereskedő fizetésképtelensége és eltűnése.

Weltmann ellen egyik hitelezője, *Lewik* Emil, a lipótvárosi rendőrhatalóságnál följelentést tett s ezt azzal indokolta, hogy *Weltmann* öt ötezer forint erejéig megkárosította. *Weltmann* hi szerinte Budapestre utazott s a bécsi rendőrség megkeresésére a budapesti rendőrség tegnap azt táviratozta Bécsbe, hogy *Weltmann* Budapesten van és önként jelentkezett a rendőrségnél.

Tegnap délután *Weltmann* bécsi ügyvédje, *Flax* dr. a hitelezőket értekezletre hívta össze. Kijelentette, hogy *Weltmann* nem szökött meg, hanem Budapestre utazott, hogy pénzt szerezzen. Végül azt ajánlotta nekik, hogy egyezzenek ki huszonöt perczenben. Ezt az összeget *Weltmann* 28,000 koronára becsült árutára és a rokonság fedezi. De a hitelezők nem hajlandók belemenni ebbe a kiegyezésbe. Abban bizony, hogy *Weltmann*, aki *völegény*, rá van szorítva arra, hogy ügyeit minél előbb rendezze.

Weltmann — mint tudósítónk táviratozta — ma tényleg Budapesten tartózkodik. Tegnap érkezett, hogy *Scheffer* Sándor dr. ügyvédjével tanácskozzék és hogy itt lakó rokonainak anyagi támogatását kieszközölje.

Tegnap az *Arad* budapesti körökben az a hír terjedt el, hogy *Weltmann* Bécsből megszökött s körözik. Mihelyt ez *Weltmann* tudomására jutott, ügyvédjével megjelent a *Zrinyi-utczai* főkapitányságnál. *Bérczy* Béla kapitány kijelentette, hogy letartóztatás szüksége nem forog fenn, mert a bécsi rendőrség csak arra kérte a budapestit, hogy kutassa ki *Weltmann*-t.

Mint ujabban jelentik, *Weltmann* Géza fizetésképtelensége szoros összefüggésben van a *Radich* József budapesti bórkereskedő cég fizetésképtelenségével. *Weltmann* érdekelve van *Radich*éknál s mikor ennek hírét vették *Weltmann*nak bécsi hitelezői, egyszerre megrohanták őt s ez okozta vesztét. *Weltmann*nak Budapesten is van két hitelezője, akik azonban nem nyugtalankodnak.

Weltmann 26 éves törekvő fiatal ember. Jó családból való gazdag leánynyal járt jegyben s most, hogy ily nagy zavarba jutott, a házasságból nem lesz semmi.

A bécsi hitelezők roppant türelmetlenek s így nem lehetetlen, hogy még a mi nap folyamán Bécsből megkeresik a budapesti rendőrséget, hogy tartóztassa le *Weltmann*-t.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 6. Az aradi tisztviselők tánczestélye (Fehér Kereszt.) — Az aradi iparosifjak önképző- és betegsegélyező-egyletének tánczvigalma (Központi szálló.) — A radnappal ev. ref. szegényeket és árvákat gondozó egyesület hangversenyyel egybekötött tánczmulatsága (József főherczeg szálló.) — Az aradi iparosok első betegsegélyező-és temetkezési-egyletének tánczvigalma (Vadember.)

Január 13. A szegény tanulókat segélyező-egyesület estélye (Fehér Kereszt.)

(=) **A tisztviselők estélye.** Néhány nap választ el már csak attól a nagyszabású estélytől, melyet az aradi köz- és magántisztviselők rendeznek a „Fehér Kereszt” nagytermében. Január 6-ika a mulatság napja, mely nevezetes dátuma ez idei bális szezonnak. Művelt társadalmunk minden köre készül erre az estélyre, melynek programjában az előkelő nivó mellett, a fesztelen, igazi mulatság terve szerepel. Hogy ez a kitűzött program beváljék, arról a buzgó rendezőség hetek óta folytatott nagy munkája gondoskodott. A tánczestélyre most pénteken és szombaton válthatók előre a jegyek a „Fehér Kereszt” szálló 10. számú szobájában, délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3-tól 6-ig. Amennyiben egyes meghívók eltévedtek volna és az illetők a meghívásra igényt tartanak, forduljanak *Hofbauer* Lajos megyei főpénztárhoz. A rendezőség kéri a tánczrendezőket, hogy szombaton este 8 órakor már jelenjenek meg a bizottsági szobában, hol jelvényeiket átvehetik.

(=) **Az aradi waggonyári munkások magyar dalköre a waggonyári vendéglő fényes termében Szilveszter estéjén tánczvigalmat tartott, a mely minden tekintetben kitűnően sikerült.** Az énekkart minden műsoránál zajosan megtapsolták. Hangverseny után társas vacsora volt, a melyen általános elismeréssel adóztak *Wittenberger* Arninnak, a vendéglő bérlojének jó étel- és italaiért. A tánczmulatság másnap reggel ért véget.

A pénzügyőr szerelmi drámája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

Lehet, hogy holnapra tragédia lesz már a dologból, mert a hőse: *Bajnok István* aradi pénzügyőri vigyázó eléri a célját, melyért ma revolvért irányzott a mellének. A végzetes elhatározásra a sokszor megénekelt szerelem vitte, mely egyformán nevel drámai hőseket az arra született regény alakokból, vagy akár a finánczból is.

Bajnok István, kiről itt szó van, 19 éves éves fiatal ember, ki egy 16 éves leányba volt szerelmes. Ők igen jól meg lettek volna együtt, de a leány szülei nem akarták a legényhez adni a leányt, fiatalnak tartották *Bajnok*ot a házasságra. A szülői tilalom a fiatal szerelmeket nagyon elkeserítette s elhatározták, hogy meghalnak együtt. Szándékukat tegnap végre is akarták hajtani s a kettős öngyilkosság színhegyül a *Boczkó-utca* 7. szám alatti szállodát szemelték ki. Szobát vettek ki s *Bajnok*, ki a revolvért gondolta a legjobb eszköznek a terük végrehajtására, a szálloda szolgáját az *Andrényi*-féle vaskereskedésbe küldte revolverért 6 forinttal a következő levéllel:

Tisztelt *Andrényi* ur!

Szíveskedjék e sorok vivője utján egy hat lövetű revolvért és hozzá hat töltést küldeni. Az áráért küldök 6 forintot, ha nem lesz elég, a többit kifizetem.

Bajnok István,
pénzügyőri vigyázó.

A szolga a levelet elolvasta s nem ment vele a vaskereskedésbe, hanem megmutatta a gazdájának, ki a rendőrségre küldte. A jelentésre *Ramer* István rendőrhadnagy és a pénzügyőrség kiküldöttei megjelentek a szállodában, hol a szerelmes párt borozva találták. Bizonyára bátorságot akartak meríteni az italból. A kettős öngyilkosságot megakadályozták és a két szerelmes elvált egymástól.

A szerelmes pénzügyőr azonban nem hagyta ennyiben a dolgot, ha együtt nem válhattak meg az élettől, maga ment a halálba. Ma délután szolgálati fegyverével mellbe lötte magát. A szívére célzott, de a golyó nem oda talált, ha-

nem a szíve mellett áthatolt testén és a szoba tetejébe furódott.

A fiatal embert a kórházba szállították. Veszélyesen van megsérülve, de állapota nem reménytelen. Atyját, ki *Makón* szatócs, értesítették a szomorú esetről. Levelet is intézett szüleihez, melyben a boldogtalan szerelmet mondja tettének okául.

A szultán sógora.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 3.

Mahmud Damad basa, a szultán megszökött sógora, végre hirt adott magáról. Kijelentette, hogy hajlandó visszamenni *Konstantinápolyba*, ha a szultán őt bizonyos kedvezményekben részesíti. Ezek a „bizonyos kedvezmények” azonban olyan horribilisek, hogy ma a török fővárosban mindenki csak *Mahmud* basa nem megvetendő óhajlásai felett kaczag.

Hogy a basa tulajdonképp miért szökött meg, azt az alább közölt interjuuban ő maga mesélte el egy hírlapírónak — *Párisban*, a hová az érdekes török főúr elmenekült és a hol egyelőre letelepedett két gyermekével együtt. A hírlapírókat szívesen fogadja, s ezek élnek is az alkalommal és kivallatják a basát az aranykapu titkairól. A basa nem igen fukarkodik a szóval s nem is igen válogatja meg nyilatkozataiban a kifejezéseket. Mint a francia lapok írják, a következőket mondta legutóbb egy tudósítónak:

— Husz év óta busulok és bankódom azon, amit az *Yldisz* kioszkban láttam. *Abdul Hamid* szultán tudatlan ember és nagyon is „vegyes környezete” kénye-kedve szerint vezeti őt. Uralkodása a kegyetlenséggel határos. *Konstantinápoly* nem egyéb, mint egy nagy börtön, amelynek egy zsarnok a főfelügyelője. Az udvarnak csak egy célja van, hogy minden áron pénzt szerezzen és azt elpazarolja. A szultánt ismételtelen figyelmeztettem a visszaélésekre és rablógazdálkodásra, ámde süket füleknek prédikáltam.

— És a nép mit szól mindehhez? — kérdezte a tudósító.

— A nép — felelt *Mahmud* — szerencsétlen és hallgat. A szegény nép...

Mahmud e szavaknál elfedte szeméit és a mikor keze ismét lehanyatlott, könyek peregtek végig az arcán. Aztán halkán folytatta:

— Nem sajnálom, hogy megszökötem. Amit tettem, azért tettem, hogy hazám művelt ifjúságának a bátorság és önfeláldozás példáját mutassam. Azzal vádoltak engem, hogy a bagdadi vasut ügyében megvesztegettek. Ez alávaló rágalom. Én igen gazdag vagyok és megvesztegethetetlen. Megmondtam *Abdul Hamid* szultánnak, hogy két titkára havonként Németországtól háromszáz fontot kap baksisul. Ez a két gazficzkó azzal állt rajtam boszút, hogy engem vádoltak meg az Anglia részéről történt megvesztegetéssel. De én elmegyek Angliába és az angol lapokban igazolni fogom magamat.

Évek óta panaszkodtam a szultánnak, hogy beteges vagyok. Ő nem volt irántam bizalmatlan és amikor nyaralóba kerültem, hivatalosan észrevétlenül távozhattam a palotából. Így sikerült elutaznom. Külföldön maradok és első sorban lépéseim hatását akarom bevárni.

Murad szultánról is érdekes dolgokat mondott el a basa:

— Ő a legérdekesebb tagja volt családjának, azonban igen hamar alkoholista lett és most tényleg beteg.

E pillanatban a szolga *Munir* bejt, a párisi török nagykövetet jelentette be.

— Vezesse be — parancsolta Mahmud basa. És büszkén felegyenesedve fogadta Abdul Hamid képviselőjét, aki mély hajlongások közt közeledett.

A basának az a meghitt embere, ki a bagdadi vasut koncessziójáért versenyző angolokkal tárgyalt, Konstantinápolyból távirati uton felhatalmazást kért arra, hogy a *basát rábírhassa a visszatérésre*. Damad Mahmud azt táviratozta a török fővárosba, hogy néhány nap múlva Franciaországból Londonba utazik. Memorandumot is küldött a szultánnak, melyben kijelenti, hogy többé nem akarja tétlenül nézni Törökországnak a szultán okozta romlását. A basa azonkívül azt hangoztatja, hogy Törökország mostani kormányformája *esztelen* és csak végképpen elgyötör egy olyan népet, mely kiválóan hajlandó a civilizációra.

Ugy látszik azonban, a basa mégis mást gondolt. Megtáviratozta császári sógorának, hogy ámbár Franciaországban biztosították arról, hogy nem fogják üzelmei miatt a portának kiadni: nem bánja hát, akármi is lesz vele, viszsza megy, ha . . .

És ez „ha” igen érdekes. Mint lapunknak táviratozzák, Mahmud basa a következőkben foglalta össze csekély óhajait:

1. Ő maga *miniszteri tárczát* kap.
2. Két fiát *államtanácsossá* nevezik ki.
3. A *mezopotámiai tavak* lecsapolását reá bizzák.

(Ez az utóbbi művelet több millió forintba kerül és természetesen megfelelő haszonnal jár.)

A szultánt mód felett megharagította sógorának ez a lehetetlen követelése; a török főváros pedig a markába nevet a nem mindennapi családi affér pikantiáján.

Kubelik magyar nyelvtana.

Arad, január 3.

„Kubelik Ján, a felülmulhatatlan, a legnagyobb cseh hegedűs a budapesti közönség iránt érzett halála jeléül egy magyar nyelvtant vásárolt.” (Több fővárosi lap)

Kubelik Ján nagy muzsikusz lehet, de politikusnak sem utolsó. Mindenesetre jobban elintéz holmi nyelvkérdést, mint az osztrák-cseh politikusok.

Az eredmény fényes. Miniszterileg approbált magyar grammatikát aligha vásárolt még cseh ember és ez elég nagy esemény akkor, mikor az ujévi beszédekből hiányzott minden szenzációs politikai kijelentés.

Egyelőre megelégszünk a nagy eseménynyel, de érdeklődéssel várjuk a többit is. Hiszszük, hogy legközelebb az alábbi szenzációkkal kedveskedhetünk olvasóinknak:

Krakovszky Bolesztáv, a világhírű lengyel csoda-muzsikusz magható jelét adta a magyar nemzet iránt érzett meleg szimpátiájának. Ma reggel egy fővárosi könyvkereskedésben megvásárolta *Lutter* Nándor Logarithmus-tábláját. A kitűnő művész halás szívére vall ez a tett, mely szellemesen fejezi ki azt, hogy a tegnapi hangversenyén történt kihívások összeszámítása már a felsőbb mathézis körébe esik.

Magyar-barát vendégművész. Kóborelli, a zseniális olasz tragikus, a ki valósággal lázba ejtette a főváros közönségét csodás művészetével, egy tucsat magyar-kártyát vásárolt. Hír szerint a magyar gyártmányú kártyákat oroszországi körutjára is magával viszi a nagy tragikus s határozott szándéka a magyar-gyártmányú kártyával alsózni a nagy szláv tenger közepette. A nagy művész tette önmagát dicséri.

Es így tovább. Kubelik megadta a példát.

Követheti a szép számu vendégsereg, mely bennünket, a világ leghálásabb publikumát, szerencsétlenül szokott. A magyar nyelvtant ajánljuk legmelegebben nekik. Egy részről, mert magyar grammatikát szép számmal irtak; másrészről, mert az antikváriumban is nagy választékban lehet kapni.

Esetleg ugyanitt megszerezheti valamelyikük — a Kubelik urét is.

HIREK.

— **Királyunk és a német császár Párisban.** Elterjedt az a hír, hogy *II. Vilmos* német császár a világkiállításra Párisba utazik, még pedig királyunkkal *Ferencz Józseffel* együtt. A nagy érdekességű hírről biztos információkat szerzendő, tudósítónk felkereste Bécsben az ottani mértékadó köröket, s ott azt az értesítést nyerte, hogy hivatalosan nem erősítették még meg a német császár párisi látogatásáról szóló hirt, de lehetségesnek tartják, hogy igaz lesz a *Hamburger Correspondenz* közlése, amely májusra, esetleg júniusra helyezi kilátásba a császár utját. Beavatott körökben nem volt titok az, hogy a francia és a német kormány tárgyalásokat folytattak már hosszú idő óta egy esetleges látogatás módozatairól, de arról nincs értesülésük, hogy ezek a tárgyalások már befejezést nyertek volna. *Ferencz József király látogatását valószínűnek tartják az esetre, ha a német császár is megy.* Vilmos császár magával vinné hír szerint a császárnét, sőt a trónörökös herceget is. — Párisban királyunk látogatását nagy örömmel fogadják, amint ezt a *Figaro* minapi közlése is jelezte, a mely a francziák reményét fejezte ki, hogy a magyar kiállítás révén a magyar király kilátogat Párisba. A német császárt is elég barátságos hangulattal fogadják a lapokból kiolvasható közhangulat szerint. A kereskedők és iparosok pláne nagyon szeretnék, ha a császárlátogatás megvalósulna, mert ez egymaga biztosítaná a kiállítás sikerét, a melyet a francia-német ellenszenv és a Dreyfus-pör utóhangulata egyelőre kissé kedvezőtlenül befolyásol. A párisi esti lapok — mint táviratunk jelenti — azt hangoztatják, hogy Vilmos császár bátran jöhet, olyan biztos lesz Párisban, akár potsdami kastélyában.

— **Milán király mulat.** *Milán* volt szerb király a ki tegnap óta fővárosunkban időzött, ma reggel 7 óra 15 perczkor *Konstantinovits* ezredes hadsegéd kíséretében elutazott *Szent-Ivánra*, *Zichy* Jenő gróf birtokára, hol nagy vadászatok lesznek. A bucsuzásnál *Barlovác* György szerb főkonzul és a vasuti személyzet volt jelen. *Milán* király e hó 5-én alkalmasint berándul a fővárosba, hogy aznap részt vegyen az országos kaszinó kalikó-báliján.

— **Wlassics Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter közeli lemondásáról hoztak hírt egyes lapok. Mint budapesti tudósítónk táviratozza, a lemondás hírét ma hivatalosan is megczáfolták.

— **Reformok a Lyceumban.** *Hóman* Ottó miniszteri tanácsos, mint értesülünk, a napokban Aradra jön. Látogatása, melyet a Lyceumban fog tenni, nagyobb szabásu tervekkel van összekötöttesben. Arról van szó, hogy az ottani intézetek elhelyezésében nagyobb reformokat vigyenek keresztül.

— **A pápa püspökhöz.** Egy berlini lap azt ujságolta a minap, hogy a pápa nyugalomba vonulni óhajt és megjelölte volna utódját. Hogy

ez a hír minden alapot nélkülöz, kitűnik azokból a szavakból, melyeket a szent atya *Dessewffy* Sándor csanádi megyés püspökhöz intézett, midőn karácsony másodnapján bucsu-tisztelgésen volt nála. A pápa különösen kitüntette püspökünket, ki a magyar püspöki karból egyedül vett részt a jubileumi megnyitó ünnepeken, apostoli áldását küldte a magyaroknak és szavait így végezte:

— Nézz meg, fiam. *Egyáltalán nem vagyok törődött agg.* Erősnek érzem magamat és remélem, hogy még sok művet befejezhetek az egyház számára. Vidd el áldásomat a magyar nemzetnek!

— **Az orosz czár a tengeri fegyverkezés ellen.** A hágai békekonferencia felsikere nem vette el *Miklós* czár kedvét a világbékeért való apostoloskodástól. Most egy újabb nyilatkozata jelent meg, a mely az Európaszerte általánossá lett nagy tengeri fegyverkezések ellen száll sikkra. Ha fenyegető volt — ugymond a czár — a szárazföldi nagy fegyverkezés, annál megdöbbentőbb a tengeri haderő óriási mérvű szaporítása. A hadsereg fentartásának óriási terheit a gyors és tömeges flotta-szaporítás elviselhetetlenné teszi, s ezek a kiadások annál terhesebbek, mert háboru esetén a *kidobott milliók százait a tenger mélye örökre elnyeli.* Az új század küszöbén ennél fogva felszólítja a czár a nemzeteket, hogy legfontosabb érdekeik megvitására újabb nemzetközi tanácskozásra gyűljenek. A czár bizik az uralkodók békés szándékában és reméli, hogy a parlamentek, a melyek most újabb óriási tengerészeti beruházásokról tanácskoznak, be fogják látni, hogy a haza megvédelmezésének jobb utjai is vannak ennél. A XIX. század vége látta a békeakció felvirradását, a XX-ik eleje lássa meg, hogy a béke eszméje győzelmet arat. — A czár nyilatkozata szenzációs hatást kelt Európa szerte, s bennünket kivált érdekel akkor, mikor a delegáció tengerészeti bizottsága épen most utasította vissza a közös miniszterek nagy flotta építő terveit.

— **A választások tisztasága.** *Szell* Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter, a választók névjegyzékének összeírása tárgyában a vármegyék és városok központi választmányához körrendeletet intézett, tekintettel arra, hogy a kuriai bírásokokról alkotott törvény 142 és 152 §-ai, melyek a képviselőválasztók névjegyzékének összeállítására, kiigazítására és a jogorvoslattal kapcsolatos eljárás szabályozására vonatkoznak, január 1-én életbeléptek. A rendelet kiemeli a választói névjegyzék nagyfontosságát: utasítja az összeíró küldöttségeket, hogy a törvény minden betűjét szigorúan megtartsák s annak szellemében járjanak el, hogy törvényes jogának gyakorlásából senki se zárassék ki. A választók ezuttal teljesen újból fognak összeírni s az új összeírások alapján készült névjegyzékeknek alapját vetik meg. A földadóminimumok állandó jellegű megállapítása is ennek az évnek a feladata. A rendelet pontosan megállapítja a határidőket s fegyelmi felelősség terhe mellett utasítja az illetékes tényezőket a határidők szigorú megtartására. A rendelet befejező részében a belügyminiszter kijelenti, hogy felelőssége teljes tudatában, felügyeleti hatáskörében a legnagyobb gondal fog eljárni: a törvény végrehajtása körül tapasztalt legkisebb mulasztást vagy törvénysértést pedig a legszigorubb fogja megtorolni.

— **Uj katonai parancsnokok.** A 3-ik honvédhuszárezred ez idő szerinti parancsnoka: tövisi *Rácz* Béla alezredes rövidesen megválk az ezred parancsnokságától és helyét bartavári *Bartuska* Miksa vezérkari alezredes tölti be, aki eddig *Klobucsár* Vilmos altábornagy, honvédel-

vassági felügyelő segédtsíjtje volt, s mint kiváló katona, tulajdonosa a katonai érdemekre is. A másik változás *Fajta József* ezredes, a szegedi lovasdandár parancsnoka, valamint *Hoffbauer István* ezredes, a szegedi gyalogdandár parancsnoka személyénél fog következni. A két dandárnok ugyanis ez év tavaszán *tábornoki rangra* lesz emelve, melynek megfelelő szolgálati minőségben eddig is működnek.

— **Ezredtulajdonosi jubileum.** Január 15-ikén lesz negyven esztendeje, hogy a király *Lajos Győző* főherceget az Ungvárott állomásozó 56-ik gyalogezred tulajdonosává nevezte ki. A jubiláris évforduló alkalmából az ezred tisztikara Bécsbe megy a főherceg üdvözlésére.

— **A megyei közigazgatásból.** Aradmegye közigazgatási bizottságának rendes havi ülése f. hó 8-án hétfőn reggel 9 órakor fog megtartani.

— **Uj tanácsos a kultusz-minisztériumban.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki dr. *Lippich Elek* miniszteri titkárt, a közoktatásügyi minisztériumban a művészi ügyosztály vezetőjét, kitől *Kadocha Elek* írói név alatt több kötet szépirodalmi munka jelent meg. Ez az előléptetés általános örömet kelt, úgy a minisztérium kebelében, mint a főváros művészi köreiből, mert a kitüntetés olyan férfit ért, aki úgy hivatalnoktársai, mint a művészek közt tekintélynek és népszerűségnek örvend.

— **Az osztrák parlament pacifikálása.** Bécsből táviratozza tudósítónk: A Witteck-kabinet rövidesen bevégi feladatát, a melyért kormányra hívták és most már komolyan hozzá kell látni, hogy Ausztria a cseh-német viszálykodás elrendezésével rendezett parlamenti viszonyok közé térjen. Az új kormány feje a jelek szerint *Körber* lesz, s már a közel jövőben megbízatást fog kapni a kabinet alakításra. Főfeladata lesz a cseh-német megegyezés létrehozása. A *Narodni Listi* azt írja erre nézve, hogy a fődolog már most, hogy a parlamentáris kormányzás lehetővé tételék. Ennélfogva az új kormány utjából lehetőleg minden akadályt előre el kell távolítani, úgy, hogy arra csak a mostani kormánnyal létesített megegyezések perfektuálására kelljen csak bízni. Egy szóval az új kormánytól a parlamenti helyzet olyan elrendezését várják Ausztriában, a melyen a magyar parlament ment át a paktum létesítésével.

— **Miniszteri megbízatás.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter *Nesnera* Aladár aradi állami fa- és fémipari szakiskolai igazgatót iparfelügyelői teendőkkel bízta meg.

— **Uj árulás Franciaországban.** Párisból táviratozzák, hogy *Nancyban* ma egy *Jean Robemann* nevű francia alattvalót hazaárulás miatt letartóztattak. Az eset nagyjából egészen olyan, mint a *Dreyfusé* volt. Németországnak sok fontos erődítés tervét és a mozgósítási iratokat adta el az áruló. A lakásán tartott házkutatás alkalmával sok iratot foglaltak le, a melyekből kitűnt, hogy az áruló több ügynököt tartott, a kik neki részletes jelentéseket küldözgettek a legféltettebb hadügyi titkokról. Több levelet találtak az árulónál a német vezérkartól. Ezekből kitűnik, hogy rendszeres fizetést huzott Németországtól. Az ügyből kifolyólag több szenzációs letartóztatást várnak.

— **Nagy lesz a katonai elszállásolás.** A folyó évre nagyobb arányu katonai elszállásolásra van kilátása az aradi közönségnek. A temesvári hadtestparancsnokság intézkedése folytán az idén a tartalékosokat a városban szállásolják el, még pedig lehetőleg „fél századonként, vagy szakaszonként”. Így vagy 600 tartalékosra van kilátása a háztulajdonosoknak. Ez az intézkedés

különben egy kis ijesztgető akar lenni, amiért a város nem hajlandó katonai barakot építeni a vár mentén. Tudvalevőleg a város e helyett a vár bástyáit akarta kijavíttatni, annak fejében, hogy 25 évre felmentést nyer mindennemű elszállásolás alól, a mozgósítás idejét kivéve. Ebbe azonban a hadtestparancsnokság nem akart belemenni s most ijesztgetéssel akarja a várost előnyösebb ajánlattételre bírni. Ami a legénység félszázadonkénti elhelyezését illeti, az egyszerűen lehetetlen s nem is fogják kérésztől vinni. Igen furcsa állapot lenne, ha például egy-egy nagyobb bérházból kiköltöztetnék a lakókat és kaszárnyát csinálnának belőle. Ha ez nem is lesz, de az elszállásolás nagyobb arányokat fog ölteni, mint más években és a közönség jól teszi, amennyiben meg akarja váltani az elszállásolást, ha e hó 25-ig jelentkezik a város katonaiügyi osztályában.

— **Áthelyezés a honvédséghez.** A következő huszárhadnagyok a közös hadsereg tartalékából a honvédség tartalékába helyeztetek át: *Gulyás Gyula* és *Nikolits Sándor* az 1. huszárezredtől a szegedi 3., *Urhán Péter* az 1. huszárezredtől a kecskeméti 4. és *Kunz Károly* az 1. huszárezredtől a szegedi 3. honvédhuszárezredhez. *Lacza István* építészeti számgyakornok a kassai katonai építő osztálytól a 8. honvéd kiegészítő parancsnokság nyilvántartásába helyeztetett át.

— **Az orfeumi botrányok.** A budapesti hatodik kerületi rendőrkapitányság most folytatja a *Somossy-féle* orfeum német előadásai elleni tüntetők kérdőre vonását. Ma itélt *Czajlik Alajos* rendőrtanácsos a VI. kerületi kapitányság vezetője *Faragó Miklós* felett, aki az első napi német-botrány alkalmával adott kifejezést hazafias érzelmének. *Czajlik* rendőrtanácsos, ellenében a kihallgatást vezető *Molnár* rendőrtisztviselő enyhébb javaslatának, *Faragó* Miklóst nyilvános helyen okozott közbotrányért 60 korona pénzbüntetésre, nem fizetés esetén 3 napi elzárásra ítélte. *Faragó* felebbezett a szigorú ítélet ellen s egyszersmind bünvádi feljelentést tesz az orfeum személyzete ellen, akik őt durván bántalmazták s akik közül a rendőrség senkit sem vont felelősségre.

— **A párisi kiállításra.** *Varga József* aradi butorgyáros a város tanácsához levelet írt, melyben ajánlatot tesz, hogy barok-stilű szekrényt készített, melyet vegye meg tőle a város s állítsa ki a párisi világkiállításon. Az ajánlat ügyében a legközelebbi tanácsülésen határoznak.

— **Tanárok fizetés javítása.** A középiskolai tanárok régóta panaszkodnak fizetésük csekélysége miatt. Ha már az egyes rangfokozatokban fel nem emelik a fizetést, legalább a megfelelő előléptetést követelték. *Wlassics* a méltányos kivánságokat lehetőleg teljesíteni igyekszik, s a jövő évtől kezdve fokozatosan megjavítja az összes tanári fizetéseket.

— **A csendőrség köréből.** *Hajdu Gyula* csendőr-hadapród Aradról szakasparancsnoki minőségben e hó 1-ével Tordára helyeztetett át.

— **A nagyherceg ur!** A *darmstadti* nagyhercegi palotában történt a napokban ez a mulatságos história. A hesszeni kamara megnyitó ülése alkalmából a nagyherceg lakomát adott, a melyre hivatalos volt az egész képviselőtestület. Ebéd után a nagyherceg az elnökkel bemutattatta magának az új képviselőket. Cercle közben a nagyherceg *Wehrstadt* képviselőjéhez, az antiszemita *Wolfhoz* ért. A jeles honatyja a bemutatás után az egész gyülekezet nagy ámulatára így szólt a nagyherceghez:

— Alig-alig mutatkozik a vidéken, nagyherceg ur, így nem lehet népszerűvé válni!

Mindenki megütközött és megbotránkozott, hogy *Wolf* nem *félségnek* szólítja a nagyher-

ceget, de ő maga udvariasan, mintha észre sem vette volna a szándékos sértést, így felelt:

— Sőt ellenkezőleg, igen gyakran megfordulok a vidéki városokban. Darmstadtot, Wormsot töviről-hegyire ismerem és más városba is gyakran ellátogatok.

Wolf a nagyherceget szavába vágott:

— Az nem elég, nagyherceg ur! Vegyen magának kocsit és járjon be minden várost, mert a hesszeniek szeretik, ha csiklandozzák a májukat, mert különben . . .

Tovább nem mondhatta az antiszemita képviselő. A nagyherceg sarkon fordult és faképnél hagyta a társaságot.

— **Eljegyzések.** *Klein Emánuel* galsai kereskedő vasárnap este tartotta eljegyzését *Friedmann* Katicza kisasszonnyal Aradon.

Perlaki András tanító eljegyezte *Kovács* Imre leányát, *Róza* kisasszonyt Aradon.

— **Splényi báró bűnügye.** *Splényi* Ödön báró rendőrtanácsos ügye — mint tudósítónk táviratozza — a jelek szerint sohasem fog véget élni. Az iratok a vizsgálóbíró, ügyészség, törvényszék között vándorolnak, közben a táblánál is voltak, s az eredmény, hogy még mindig nem történt semmi. Tudvalevőleg az Engelféle pécsi borhamisítás ügyével kapcsolatos *Splényi* báró ügye. A budapesti tábla helyben hagyta a törvényszéknek azt a végzését, a melylyel kimondotta, hogy az előnyomozat során nem merültek fel olyan jelenségek, a melyek elegendő okul szolgálnának a vizsgálat elrendelésére. Egyben azonban elrendelte, hogy a törvényszék tegye át az iratokat az ügyészséghez annak megállapítása végett, nem tartja-e bizonyos körülményekre nézve a pótelőnyomozást szükségesnek. A királyi ügyészségnél *Geguss* Gusztáv dr. főügyészi helyettes volt az ügy előadója, s ő tényleg úgy találta, hogy az ügy egyes részletei pótelőnyomozást tesznek szükségessé. Ennélfogva az akták visszakérültek *Oláh* András vizsgálóbíróhoz. Ez beidézett néhány rendőrségi tisztviselőt, köztük *Rudnay* Béla főkapitányt és *Splényi* Ödön bárót is. A pótelőnyomozat befejezése után ma ismét visszakérültek a bűnpör iratai az ügyészséghez, hogy az eredményhez képest terjessze elő vádindítványát. Érdeklődéssel várják most, vajjon vádat emelte az ügyészség, vagy pedig elejti a vádat azon a czímen, a melyen a tábla az első nyomozat alapján hozott beszüntető végzést, hogy t. i. nincs bizonyítva vádbeli tényállás.

— **Huszonnégy óra.** A francia vasuti társaságok elhatározták, hogy január elsejétől kezdve a napot 24 órára osztják be. A hivatalos menetrendben tehát ilyenféle megjelölések lesznek: vonat indul Párisból Strassburg felé 22 óra 45 perczkor. Az első óra természetesen éjfél után kezdődik és a mostani éjféltől 24 óra lesz.

— **A szentesi választás** mennél jobban közeledik, annál inkább sejtetni enged, hogy nagy harc lesz ott a *Sima* Ferencz mandátumáért. Annyi már az ellenzéki jelölt, hogy alig tudnak eligazodni közöttük. És hogy a zavar teljes legyen, ma felléptették *Mezőfi* Vilmost is, szocialista programmal.

— **Hecht Arnold dr.** aradi orvos nem Transzvába ment ki — mint azt ma egyik hétfői lap hire után megírtuk — hanem Köln-be, a hol női belgyógyászati kurzust hallgat s honnét e hó végén visszaérkezik Aradra.

— **A szatmári takarékpénztár sikkasztója.** Említettük, hogy *Steinberger* József, a szatmári kereskedelmi és iparkamara könyvelője, nagyobb összeget elsikkasztott és megszökött, állítólag Monakóba. Időközben eltűnt Szatmárról a felesége is. Mint ujabbban jelentik, a bank igazgatósága szombaton kezdte meg a vizsgálatot arra nézve, hogy az eltűnt *Steinberger* kö-

vetett-e el visszaélést a banknál. A vizsgálatnak szenzációs eredménye van. Széltében beszélik a városban, hogy a főkönyvelő 94 ezer koronát sikkasztott. Visszaéléseinek sorozata azonban ezzel még nem ért véget, mert a vizsgálat folyton újabb és újabb hiányokat derít ki és a visszaélések egész soráról rántja le a leplet. A vizsgálat során találtak egy levelet, amelyet Steinberger hagyott hátra. Azt írja benne, hogy Monakóba megy, hogy a sikkasztott pénzzel az ottani játékbarlangban játszszen. Steinberget mindenki úgy ismeri Szatmáron, mint szenvedélyes és hazard játékos, aki nemcsak kártyán, hanem a borsón is állandóan próbálgatta a szerencsét, de azért valószínűtlennek tartják, hogy tényleg Monakóba ment. Inkább azt hiszik, hogy a levéllel hamis nyomra akarja vezetni a vizsgálatot. A legnagyobb mulasztás a felügyelőbizottságot terheli lanyha ellenőrzése miatt, de az igazgatóság is könnyelmű volt, midőn a múlt év első felében, Steinberget a beteg pénztárnok teendőinek elvégzésével bízta meg. A sikkasztást különben már 8 év óta folytatta Steinberger és úgy sikerült félrevezetnie az igazgatóságot, hogy év végén mindig hamis leltárt vezetett. Most is csak úgy derült ki a dolog, hogy az igazgatóság mással készítette a leltárt. A városban óriási a felháborodás a bank igazgatósága ellen. Azzal vádolják, hogy az igazgatóság több tagja rokonságban állott Steibergerrel és ez a rokon kötelek az oka, hogy sohasem ellenőrizték pontosan és szigorúan. Ha tisztességesen ellenőrizték, nem sikkaszthatott volna 8 év óta. A bank egy ma megjelent szatmári lap utján megnyugtatta a közönséget, hogy bármennyire rugjon az elikkasztott összeg, az biztosítva van a tartaléktőke által és tegnap tartott ülésén az igazgatóság teljes felelősséget vállalt a hiányért és azt be is fizeti.

— **Halálozások.** Léczfalvi Székely Mihály nyug. m. kir. dohányjövendőki tiszt élte 67-ik, boldog házassága 7-ik évében elhunyt. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a Középutca 6. B. számú házból.

Schleich Domokos kis-iratási róm. kath. segédlelkész élte 25-ik, papságának második esztendejében hosszú szenvedés után elhunyt. Holttestét Nagy-Oszre szállítják s ott holnap d. u. 3 órakor helyezik örök nyugalomra.

— **Elfogyott a köszén.** Gráczban nincs több köszén. A mi volt, az elfogyott, a bányák pedig nem adnak új anyagot. A bányászok sztrájkolnak, halálveszedelmek közt folyó nehéz munkájukért nagyobb fizetést kívánnak. Köflachban egymagában 2000 munkás akasztotta szegre a csákányt és oltotta el a Davy-lámpa lángját. A köszén pedig elfogyott. A bányatársaságok most alkudoznak, hogy munkára bírják valahogy a sztrájkolókat.

— **Szerelmi idill a vicinálison.** A hollód-vésztoi vicinális egyik rozant kupéjába egy tüzes szemű menyecske szállott be tegnap délután. Egy szintén utazni készülő nő szívé ifju nyomban utána szállott. Ketten voltak csak a kupéban.

A vonat megindult és az ifju nyomban hevesen udvarolni kezdett az asszonykának. És pedig oly hatásosan, hogy alig hagyta el a vicinális Hollódot, igen bizalmasá vált a társalgás a kupéban.

A menyecske az ajtóhoz támaszkodva állott épen és ezt az alkalmat felhasználta a merész ifju. Egy gyors mozdulattal felugrott a lőczáról és tüzesen megölelte az asszonyt. Ekkor azonban váratlan eset történt.

A heves mozdulattól felnyíllott az amugy is rozoga ajtó és — mindketten lepotygyantak a sínok mellé. Sikoltozásokra megállt a vonat, de hála a lassúságának, a kis kalandnak nem lett tragikus vége. Mindössze egy kis orr-vérzés arán megtanulta az ifju szeladen, hogy ha máskor kupéban szerel-

meskedni akar, előbb nézze meg, hogy be van zárva az ajtó.

— **Telefonhálózat Csanádmegyében.** Csanádmegye községeit az újévtől kezdve telefonhálózat köti össze, melyet a vármegye építtetett. A hatalmas hálózatnak központja Makó, főbb állomásai pedig: Mezőhegyes, Baltonya, Csanádjárolta, Nagylak, M.-Kovácsháza. A telefonhálózat már teljesen elkészült és felülvizsgálatát most fejezte be Gál Elemér, a nagyváradi posta- és távirigazgatóság főmérnöke. Schöpf- lin nagyváradi posta-igazgató kiadta a rendeletet, hogy a telefont adják át a használatnak.

— **„Ereszd el a hajamat!”** Ez a felkiáltás okozta halálát Mária Sándor szőregi lakosnak, kit Csamangó András legénytársa — mint nekünk írják — szíven szurt. Az eset előzményei a következők: Ottó József és Csamangó András a múlt hetekben egyik korcsmában összevesztek, aminek dulakodás lett a vége. E közben Ottó József belemarkolt a kistermetű Csamangó András hajába s annál fogva vonszolta a korcsma-szobában le-föl, miközben Csamangó folyton ezt hangoztatta: „ereszd el a hajamat!” Azóta ez a felkiáltás szálló-igévé változott a szőregi legények között s különösen ha a korcsmában találkoztak, gyakran bosszantották egymást ezzel a kifejezéssel. De legjobban haragudott érte Csamangó, akit legénytársai ezzel folyton bosszantottak. E napokban történt, hogy Csamangó estefelé betért egyik korcsmába egy pohár pálinkára, hol Mária Sándor néhány legénypajtásával már meglehetősen bepálinkázvs mulatott. Amint Csamangó belépett, Mária azzal a felkiáltással fogadta ismét:

— „Ereszd el a hajamat!”

Csamangót, kit már uton-utfélen ugyis végig bosszantottak ezzel, elfogta a düh, s bicskáját kirántva, markolatig döfte Mária oldalába, mire amaz szó nélkül összeesett. A bonczolásnál megállapították, hogy a kés a bordák között behatolva a szívet szurta át s rögtön halált okozott. Csamangót a csendőrség még aznap elfogta s átadták a bíróságnak.

— **Beszélnő számok.** Születésről, halálozástól és házasságról szólnak azok a statisztikai adatok, a melyeket tudósítónk a lefolyt évről velünk közölnek. A világozi róm. kath. plébánián 124 születést jelentettek be, 73 fiút és 51 lányt, ezzel szemben meghalt 68 férfi, 48 nő, összesen 116; házasságra lépett 19 pár. A szt.-annai kerületben 68 a házasságok száma, 223-an születtek és 351-en haltak meg. Az 5000 lakossal bíró Vingán 123 születés, 111 haláleset fordult elő és 38 pár lépett házasságra. A múlt évi adatokat összehasonlítás céljából tudósítónk nem küldték meg.

— **Halál az utcán.** Gyurkovits György 35 éves aradi napszámos ma szívszélhűdés következtében meghalt. Gyurkovits iszákos ember volt s ma is jól bepálinkázva járt az utcán, hol egyszerre lerogyott és elvesztette eszméletét. Hordkosáron a városházára vitték, azon hitben, hogy a részegsége miatt eset össze. Mire a városházára értek vele, már halott volt.

— **Öngyilkos urasszony.** Egy uri család szomorú és megdöbbentő tragédiájáról ír nekünk h.-m.-vásárhelyi tudósítónk. Egy fiatal uriaszony főbe lőtte magát és szörnyen halt. Az öngyilkos özv. Czibulka Jánosné. Két éve csak, hogy özvegy lett. A férje is agyonlőtte magát. Czibulka János tekintélyes, gazdag kereskedő volt. Néhány évvel ezelőtt rosszra fordult a sorsa. Vállalatai veszteséggel végződtek és kínos anyagi zavarokkal kellett küzdenie. Egy-két évig bátran megküzdött ezer bajával, de aztán, hogy a teljes tönkrejutás elől menekülni nem tudott, agyonlőtte magát. Erre a végzetes tette feleségéhez és gyermekeihez való szeretete bírta és az a nagy kétségbeesés, amely akkor vett erőt rajta, mikor nagyobbodó szegénységében családjának nem biztosíthatta többé a megszokott kényelmet és jólétet. Czibulkáné erős lélekkel viselte el a csapást. A rettenetes katasztrófa után még szenvedélyesebb gyöngédséggel szerette két árváját és

férfias erélyvel igyekezett megküzdeni szegénységével. Két évig tartott ez a nagy küzdelem, mely azonban kimerítette erejét. A helyzete még kétségbeejtőbb lett, mint volt férje végzetes halála után. Sokszor kenyer se volt a háznál és a gyerekek, akik apjuk életében duslakodtak a jóban, éheztek. Ez a mindennap megújuló nyomor megtörte az erőslelkű asszony bátorságát és azt a szándékot érlelte meg benne, hogy megöli magát. Két árváját elvitte egy rokonához, ahol azt mondta, hogy neki egy fontos ügyben valahová el kell menni, a gyerekeket azért hozta ide, hogy visszajöttéig a rokonok gondviselése alatt hagyja őket. Aztán megcsókolta a gyerekeket és elment. Az egyik még utána nézett az ablakon és Czibulkáné könnyes szemekkel mosolygott rája és kezével intett neki. Amint aztán az ablakon túl volt már Czibulkáné, hirtelen kirántott egy forgópisztolyt és fejbelőtte magát. A szerencsétlen nyomban meghalt.

— **Ujévi üdvözlétek megváltása.** II-ik kimutatás az újévi üdvözlétek a Szt.-Háromság-szobor javára való megváltásából befolyt összegekről. A polgármester 14. sz. ívén folytatolag Hajek Dezső 5 kor., dr. Perger János 4 kor., Virágh Lajos 2 kor., Blaskovits Antal 10 kor., özv. Pap Konstantinné 6 kor., Deutsch Bernát 5 kor., Dániel László 4 kor., Dániel Kálmán 4 kor., Pekár Károly 2 kor., özv. Darányi Jánosné 10 kor., özv. Hajek Antalné 10 korona. Az aradi ipar és népbank 6. sz. ívén: Varjassy József 2 kor., Szalay Károly 2 kor., Ring Lajos 2 kor., Reichler Ferenc 2 kor., Böhm Adolf 2 kor., dr. Vajda István 2 kor., Braun és Kohn 2 kor. Az aradmegyei takarékpénztár 7. sz. ívén: Hász Sándor 4 kor., Wadowszky Gusztáv 4 kor., dr. Mandl Vilmos 4 kor., Ring Géza 4 kor., dr. Barabás Béla 4 kor. Az aradi első takarékpénztár 8. sz. ívén: Hann Alajos 4 kor., dr. Schusztler Illés 4 kor., dr. Sallai Béla 4 kor., Szontagh Gyula 4 kor., dr. Robitsek Agost 4 kor., Otterberg Tivadar 4 kor. Az aradi fogymúzeum igazgatóságának 4. sz. ívén: Burián János 2 kor., Rieger Imre 2 kor., Kara Győző 2 kor., Fehér Alfréd 2 kor., Lejtényi Sándor 2 kor., Kövesdi Ignác 2 kor., Hunyady József 2 kor. A kir. törvényszéki elnökség 2. számú ívén: Ottrubay Károly elnök 2 kor., Földes János 2 kor., Dániel Lajos 2 kor., Pogonyi Andor 2 kor., Scharfner Sándor 2 kor., Köller János 2 kor., Babó Iván 2 kor., Szalay Béla 2 kor., Kovács Marcel 2 kor., Ornstein Árpád 2 kor., Bilkei Papp Mihály 1 kor., Papp Sándor 1 kor., Bereczky László 1 kor., Petrovszky Dezső 1 kor.

— **Katonai sorsrúzás.** Az 1879. évi születési hadkötelesek számára a városházán e hó 11-én délelőtt 9 órakor tartják meg a sorsrúzást.

— **Magyar név.** Ausländer Sámuel (Sándor) berzai illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévének „Aczél“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Farkasok által széttepött asszony.** Vaskók közelében a bihari havasok szakadékai között a dus rengetegben vadorzókra lestek minap a püspökségi uradalom erdősei. Tátongó hasadékok mellett, sziklába vájt szük ösvényen vitt az utjuk a vadon közepébe. Három haladtak egymás mögött: két erdő, meg az uradalmi csosz, mindnyájan fegyverrel. Amint egy keskeny kanyarulóhoz értek, a közeli sűrűségből farkasok vad üvöltése halatszott feléjük, mire sietve megtöltötték fegyverüket, s a hang irányába igyekeztek. Az iratlan sűrűből három hatalmas ordas menekült a neszre. Először szembenéztek a bestiak üldözőikkel, aztán ijedt futással törtettek odább a fagyos havon. Az erdősök kétszer lőttek a fenevadak után, de nem találtak. A farkaskaland után keresztüljárva a térdig erő havon, elnéztek a helyre, honnan a vadak eliramodtak. Rettenetes volt, amit itten láttak. Valóságos vérpatakban feküdt egy női hulla alsó része. A törzs, a kéz, a fej hiányzott a tetemről, amely körül szétmarczangolt véres testrészek heverték a pirosra festett hóban. Nyilvánvalóan meg lehetett állapítani, hogy a szerencsétlent, aki oláh paraszt-asszonynak látszik, a farkasok tépték szét, melyeket java lakmározásuk közben lephettek meg az erdősök. A holttesttől a sziklai utig messze lábnymok vezettek a hóban, a farkasnyomok pedig az erdő sűrűjében enyésznek el. Az uradalmi erdősek galyakból ágyat rögtönöztek, s a hullarészeket azon vitték be Vaskóhra. A szerencsétlen halottat még nem agnoszkálták.

— **A koronás áruház** a Központi szálloda épületében férfi divatcikkek beszerzésére is elismert forrás, rendkívül jutányos árakkal. Farsangján igen ajánljuk a férfi-világ figyelmébe *Porter* mos koronás áruházát.

— **Vasuti szerencsétlenségek.** Porthól (Skócia) táviratozzák: Egy vasuti vonat, a mely Afrika számára 225 highlandort szállított, blackforti pályaudvaron nekiment egy üző-baknak, a minek következtében 12 ember megsérült és két kocsi összezúzódott. *Köpenhágából* távirják: Neerebro külvárosában ma té egy Holtéből jövő vonat összeütközött egy vasuti kocsival, a melyben tiz személyült. Ezek közül hét megsebesült és a kocsi összezúzódott. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a uttorompó nem volt lebecsátva, holott a vasuti vonatnak szabad utat jeleztek.

— **A karácsonyi bazar** sorhuzásán az 1200 koronás főnyeremény nem a 14,426 számú sorsjegyre esett, mint azt a lapok sajtóhibából tévesen közölték, hanem a 11,426. számúra, a mit ezennel nyreigazitunk.

— **A budapesti poliklinikai egyesület** nagy jótékonysági sorsjátékának első huzása 1900 évi január 3-án csütörtökön az ujjváros háza ülési termében megtartott. A szerencsekerék már a legközelebbi napján a tartalomdus számokkal felszereltetik és pont este 8 órakor, az illetékes hatóságok közreműködésével az első huzásnak érdekes színjátéka lejátszódik, melyhez vendégek és megtekintők szélesesen meghivatnak. Azonban még az első huzási nap folyamán nincs elkésve, magát a hat főnyeremények egyikére, mely csütörtökön kisorsolásra jut, biztosítani, mivel sorsjegyek (egy korona árban) a huzásig kaphatók.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Ursits* Lipót ur 7 koronás és 60 fill. kártyanyereményt az izr. nőegylet javára adományozni sziveskedett, mely jószívű adományért a szerencsekerék fejezi ki az elnököket.

— **T. üzletvitelink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Ajándék a gyűjtőknek.

Aki az Aradi Közlönynek öt új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg a magyar könyvpiac legjobb disz munkáját

Mikszáth Kálmánnak

A JÓ PALÓCZOK

czimű 50 koronás művét.

Aki az Aradi Közlönynek három új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg

Bartók Lajosnak

TÉLI REGÉK

czimű 32 koronás gyönyörű aczélmetsetekkel illusztrált disz munkáját.

Beküldött czimekre mutatványszámokat az Aradi Közlönyből két hétig ingyen küld a kiadóhivatal.

SPORT.

+ Az aradi tornaegyesület választmánya a napokban tartotta meg az 1899-ik évre vonatkozó utolsó gyűlését, melyen *Robitsek Ágoston* elnököle alatt *dr. Czédly Károly*, *Hehs Vilmos*, *dr. Steinitzér Pál*, *Palotay Antal*, *Kőmíves József*, *Reiniger Samu*, *Szilárd György* és *Nagy Sándor* voltak jelen. Működő tagokul felvettek: *Matolay Gyula* és *Bartsch János*. *Kőmíves József* pénztárnok havi jelentését a választmány tudomásul vette. Ezután *Nagy Sándor* tett jelentést a torna és vívóórak látogatottságáról. A választmány ezen jelentést örömmel vette tudomásul. Olvastatott az országos tornaszövetség átirata, melyben 1900. év május hó 3-5-ikén Sopronban tartandó országos tornaünnepélyben való részvételre buzdítja az aradi tornaegyesület tagjait. A választmány elhatározta, hogy

az országos tornaünnepélyen részt vesz. Ugyancsak az országos tornaszövetség felhívása alapján mozgalmat indít a választmány az aradi tornaegyesület kebelében szervezendő *női szak-tály* ügyében, mely életrevaló intézménynek előreláthatólag sok támogatója lesz. Aradváros minden szép és jóügyért lelkesedni tudó művelt hölgyközönsége köréből. Ezután az elnök boldog újévet kívánt a választmányának s kérte hogy ezután támogassák őt s akkor a tornaegyesület továbbra is virulni fog. A folyó ügyek tárgyalásával az ülés véget ért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Végtárgyalás** *Lahr Sarolta* ügyében. A rejtélyes körülmények között Aradon elhalt bajor nevelőnő ügyében február hó 6-án délelőtt 10 órára tűzte ki a törvényszék az elmaradt végtárgyalás folytatását. Az idézvényeket már régebben szét is küldték. Ma egy ilyen idézvény érkezett vissza, melyet *Kaisers-lanternbe* küldtek *Lahr Henrikhez*, a nevelőnő atyjához. Az ottani országos törvényszék most azzal küldte vissza az idézvényt, hogy miután az magyar nyelven van írva, nem értik s német fordításban kéri.

NAPIREND.

Január 4. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Titusz püspök. — Protestáns naptár: Tituse püspök. — Görög-keleti naptár (december 23.): Krétoi 10 vértanú. — A nap kél 7 óra 33 perczkor, nyugszik 4 óra 5 perczkor. — A hold kél 9 óra 5 perczkor, nyugszik 6 óra 8 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 7620 milliméter, délután 2 órakor 7605 milliméter. Hőmérséklet reggel 7 órakor 9° + 6.5 délután 2 órakor 9° + 9.0. Szél irányja és ereje reggel 7 órakor D. 3. délután 2 órakor K. 4. Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor borult. Csapadék az utóbbi 24 órában 1 milliméter.

Időjósítás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Ködös, jelentékeny csapadék nélkül, fagyponnt körüli hőmérséklet.

Szabadságharozati emléktárgyak országos múzeuma (színházépület 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznap 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölősej-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereklémüzeum helyisége mellett ülésterem.

Január 7. Az aradi vonós-négyes kamarazene hangversenye délután 5 órakor (Központi szálló.)

Január 8. Arad megye közigazgatási biztosságának ülése délelőtt 9 órakor.

Január 10. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Január 14. A német-perégi gazdák szarvasmarha tenyésztő szövetkezetének alakuló közgyűlése.

Január 26. Körállatorvosválasztás Ternován.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 3.

Délelőtszde. A buzakinál mérsekelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 13,000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaneműekben kevés forgalom.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.82—7.83
Buza szeptemberre	7.90—7.98
Rozs áprilisra	6.41—6.42
Zab áprilisra	5.03—5.04
Tengeri májusra	4.94—4.95
Repce szeptemberre	11.70—11.80

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.85—7.86
Buza szeptemberre	7.98—8.—
Rozs áprilisra	6.43—6.44
Zab áprilisra	5.03—5.04
Tengeri májusra	4.95—4.96
Repce szeptemberre	11.70—11.80

Zárul 4 órakor: korona

Osztárk hitelrészvény	745.80
Magyar hitelrészvény	744.—
Leszámitolóbank részvény	502.—
Rima-Murányi vasmű részvény	670.—
Osztárk-magyar államvasuti részvény	632.—
Közuti vasut	663.50
Városi villamos vasut részvény	344.—

S z e s z ü z l e t

— Január 3. —

Mal jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 55 frt — kr, kicsinyben 56 frt — kr, finomított szesz nagyban 56 frt 50 kr, kicsinyben 57 frt 50 kr hordó nélkül per 100 liter 7/10 beleértve 35 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 50 kr métermázánként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Január 3. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 82.—83.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 85.—88.— fillig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 84.—85.— fillig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 82.—84.— fillig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felül sulyban — fillig. Közép páronként 220—280 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban — fillig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 83.—85.— fillig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 82.—83.— fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 80.—82.— fillig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillerekben értendő. — Szokásszerűleg a hízott sertések teljes (brutto) sulyából az előre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4/10 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (éi) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: Január hó 1-én volt készlet 23669 darab, január hó 2-án fölhajtatott 1025 darab, január hó 2-án elszállított 444 darab, január hó 3-án maradt készletben 23550 darab. Üzlet: Változatlan.

KÜLÖNFELÉK.

□ **Világkiállítás Pétervárott.** A pétervári városi tanács azt az eszmet vetette fel, hogy 1901-ben Pétervár alapításának kétszázadik évfordulója alkalmából nagy világkiállítást rendezzenek az orosz fővárosban. Egy városi tanácsos száz millió rubel szubvenció megszavazását is ajánlotta erre a célra. A városi tanácsban ez az ajánlat nagy vitát keltett, úgy, hogy eddig még a világkiállítás rendezésére nézve nem tudtak véglegesen megegyezni.

□ **Dewey admirális életéből.** Dewey admirális, Amerika bálványozott hőse felől sok érdekes dolgot irnak most a new-yorki ujságok. A többi között fölfedezték, hogy Dewey már gyermekkorában nagyon verekedő természetű volt s bár iskolatársai rendszeren elverték, mindig nekik ment újból. *Newmann György*, Dewey egyik iskolatársa, aki most Idahóban él, azt mondja, hogy Dewey már tízenkétféves korában öt lábnyi magas, de fölötte sovány volt. Vonásai nem voltak szépek, de nagy értelemiséget árultak el. A kardforgatást korán megszerette és serdülő férfikorában kitűnő vívó hírebb állott. A kardot még most is a legnemesebb fegyvernek tekintí és előrehaladt kora daczára kitűnő kardforgatónak bizonyult. Ha Európában élne, ahol a párbajok napirenden vannak, pengéjének élet bizony sokan éreznék. Jellemző, hogy Dewey nagy gondot fordít külsejére. Napjában többször öltözködik s mindig a legújabb divat szerint. Szolgája állítása szerint ötven polgári öltönye s azonfelül hat katonai egyenruhája van. A manillai hős nem szokta megvetni a jó bort, az iszákosságtól azonban iszonyodik. Nemrégiben, mikor a hajóslegények Olaszországban a város megtekintése céljából elhagyták az Olympiát, Dewey azzal bocsátotta őket szabadságra, hogy „do not take too much whiskey.“ (Ne igyatok ám sok viskit.) De a matrózok megfedkeztek a jó tanácsról és egyik bebalinkázott állapotban botorkált estefelé a hajó fedelzetére. Dewey tengernagy haragosan rákiáltott az emberre:

— Hát így fogadtad meg parancsomat?

A matróz erre zavartan kotorázott a zsebében, míg végre két kis vízi kigyót huzott elő abból s ezzel adta át Deweynek:

— Hoztam valamit a tengernagy urnak is.

Dewey elhevelte magát és a matróz békében aludhatta ki mámorát. A legénység él-hal a tengernagyért, aki, amennyire a katonai fegyelem engedi, meghitt viszonyban áll mind-egyikkkel és gyakran barátságosan elbeszélget velük. Eppen ez az egyszerű modora nyeri meg számára mindenkinek szívét s ezért rajong érte Amerika népe is, mely rajongás most, az ünnepek alkalmából fenséges módon fog nyilvánulni.

REGENY-CsARNOK.

Dr. Moreau szigete.

— Regény. —

Irtta: H. G. Wells.

Az Aradi Közlöny számára fordította:

[16]

Mikes Lajos.

[Utánnyomás ülos.]

(Folytatás.)

Nekivágtam vállamat az egyik esetlen szörnyetegnek, a ki Moreau felé volt fordulva, s belelöktem egy társába, a ki mellette állt. Ereztem, hogy kezével utánam kapott, de nem ért el. A kis piros lajhár is nekem ugrott, de végigváltam rajta, ocsmány arcát összemarczagolva szeges botommal, s a következő pillanatban kapaszkodni kezdtem fölfelé egy meredek oldalösvényen, a mely úgy emelkedett ki a mély hegyi utból, mint valami kémény. Üvöltés hangzott mögöttem, s kiáltások: — Fogjátok meg! Fogjátok el! A szürkeképű teremtés újra föltűnt mögöttem s rengeteg testét beszoritotta a hasadékba. — Tovább, tovább! üvöltöttek a többiek. Főlkapaszkodtam a szűk sziklahasadékon, s az állapotemberek falujából nyugatra kénmezőre jutottam ki.

A szűk hasadék valósággal szerencse volt rám nézve, mert meredeken kigyózva felfelé megnehezítette üldözöm utját. A fehér mezőn s egy meredek lejtőn elszórták között végig futva alacsony erdős mezőre jutottam; ezen keresztül sötét bozótos sűrűbe vágtam bele, a melyen át súlydevezve juthattam csak, Ekkor bukkant ki legelső üldözőm a sziklahasadékból. Előre törtetem a sűrűben néhány percig. Csakhamar fenyegető kiáltásoktól visszhangzott a lég mögöttem és körülöttem. Hallottam a meredek hasadékban csörtető üldöző csapat zaját, majd a nád recsegését s közbe-közbe ropant egy-egy letörő ág. Volt üldözöm között néhány, a ki úgy ordított, mint a zsákmányára rászabadított fenevad. A véredek csaholása bal felől hallatszott. Moreau és Montgomery szintén bal felől kiáltozott. Hirtelen jobbra fordultam.

Nemsokára besüppedt talpam alatt az iszapos talaj; de én kétségbeesésemben térdig süpedve hanyat-homlok tovább iparkodtam s a magas nádasban kigyózó ösvényre jutottam. Üldözöm zaja egyre jobban távolodott. Egy helyütt három macskanagyságu piros állat ugrott fel lábam előtt. A gyalogösvény fehér kéreggel borított tisztáson keresztül felfelé haladt s távolabb újra sűrű nádasba torkollott.

Egyszerre hirtelen kanyarodott s párhuzamosan futott tovább egy meredek falu sziklahasadékkal, a mely oly váratlanul bukkant elém, mint valami angol park határárka. Teljes erőmből futottam s nem vettem észre a hasadékot, a mig fejjel előre bele nem potyantam.

Arczra buktam egy csomó tövises bokor közé s szétmarczangolt füllel és vérző arczczal tápázkodtam fel újra. Sziklás, tüskés meredek hegyi utba zuhantam, a melyben ködös gőz gomolygott ide-oda. A gőz egy középütt kigyózó keskeny patakából özönlött fölfelé. Megdőbentem a tiszta napfényben gomolygó gőz látára; de csodálkozni nem igen volt időm. Jobbra fordultam, lefelé a folyó mentén, azt remélve, hogy ebben az irányban eljutok a nyílt tengerhez, s vizbe fojthatom magam. Csak később vettem észre, hogy esés közbe szöges botomat elvesztettem.

Csakhamar nagyon megszűkült a hegyi ut, s tépelődés nélkül beléptem a patakba. De gyorsan kiugrottam belőle, mert vize csaknem forró volt. Ekkor vettem csak észre, hogy a forró víz vékony kénes tajtékot sodort felszínén. Rögtön rá kanyarodott az ut s feltűnt a távoli kék horizont. A közeli tenger ezer napot tükrözött vissza. Láttam magam előtt a halált. Izzadtam s alig libegtem. Arczomon meleg vér patakzott, s szinte lelkesedés fogott el arra a tudatra, hogy megelőztem üldözőmet. Most már csak rajtam állt, hogy vizbe fojtsam magam. Visszanéztem az uton, amelyen eddig jutottam.

Hallgatóztam. Szunyogzűmmögésén és a többiek közt ugráló rovarok ciripelésén kívül csend volt körülöttem. Majd elhaló kutyaugatást hallottam s mintha ostor csattogott volna valahol távol. A zaj erősödött, majd újra gyöngült. Fölfelé haladt a patak mentén s végre elenyészett. Egyidőre megszűnt a hajsza.

De most már tudtam, mily segítséget várhatok az állapotemberektől.

XIII.

Tárgyalás.

Megfordultam újra s folytattam utamat a tenger felé. A forró patak sekély zátonnyá szélesedett, a melyben egy csomó rák, és más hosszutestű, soklábu teremtmény riadt meg lépteimre. Kimentem a sóstenger szélére s éreztem, hogy biztonságban vagyok. Megfordultam s kezemet csipómre téve visszanéztem a mögöttem elterülő zöld sűrűsége, a melyben, ide-oda kanyarodott a hegyi ut gomolygó göze.

Majd az ötlött eszembe, hogy van még egy módja a menekülésnek. Mialatt Moreau és Montgomery állathordájukkal hajszol a szigeten. nem juthatok-e el a part mentén az elkerített telepre? Megkerülve őket s kirántva a nem valami szilárdan épült falból egy szirtdarabot letörhetném a kis kapu zárját, s ki tudja, nem találnék-e kést, pisztolyt, vagy más effélét, a mivel küzdhetnék, ha visszatérnek? Ha már meg kell halnom, legalább drágán adom életemet.

Nyugatnak fordultam tehát s a víz mentén folytattam utamat. A nyugvó nap szemembe tüzte vakító meleg sugarait. Egyszerre délnek fordult a part s a nap jobbra került tőlem. Majd váratlanul szemben velem különböző alakok bukkantak elő a bokrok közül, először Moreau az ocsmány vérebbel, majd Montgomery, s utána a többiek. Erre megálltam.

Megláttak s integetve felém közeledtek. A két állapotember előbbre futott, hogy elvágja előlem a bozótos sűrűséget. Montgomery is futásnak eredt, de egyenesen felém tartott. Moreau lassabban követte őt kutyájával.

Egyszerre felriadtam tétlenségemből s a tengernek fordulva begázoltam egyenesen a vízbe. A víz eleinte nagyon sekély volt. Vagy harmincz yardot gázoltam befelé, mire a habok derekamig értek. Homályosan láttam, a mint a fenéken a legkülönbözőbb teremtések szétfutottak lépteimre.

— Mit cselekszik? Kiáltott rám Montgomery.

Megálltam övig a vízben, s visszabámul-tam rájuk.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Szm. sz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Szm. sz. tv. délután	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	7.15	Személyvonat reggel	8.46
Vegyesvonat délután	4.16	Vegyesvonat este	7.49
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. reg	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

Városi színház.

Bérlet 90. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1900. évi január hó 4-én:

A férj vadászni jár.

Bohózat 3 felvonásban. Irtta: Georges Faydeau. Fordította: Mihály József.

S Z E M É L Y E K:

Duchotel . . . Andorffy P.	Cassagne . . . Bács Károly.
Leontine . . . Szép Olga.	Nord Bácsné.
Moricet . . . Pethes Imre.	Bridois . . . Hajnal D.
Morillon . . . László Gy.	Babette . . . Bánáthyiné.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

Ügyes lapkihordó felvételnek AZ ARADI KÖZLÖNY kiadóhivatalában.

Könyvkötészet.

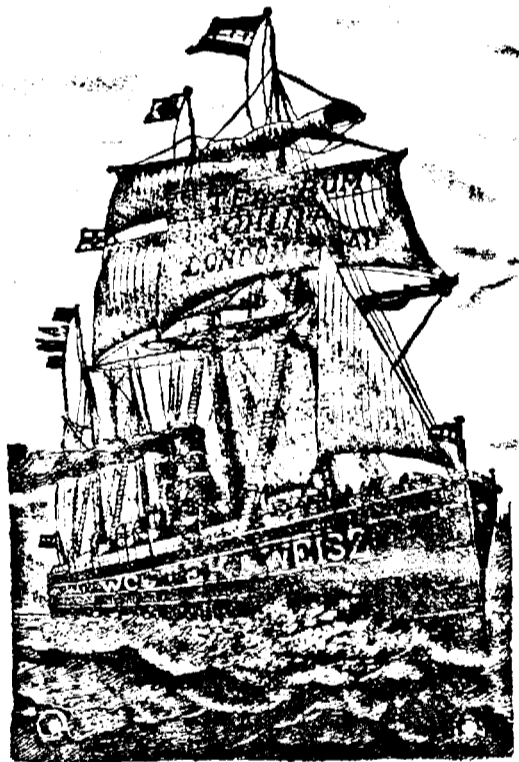
Az aradi nyomda részvénytársaság. szakipar legújabb vívmányai szerint aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett és magas színvonalon álló

könyvkötészeti osztály

mindennemű könyv- és hangjegyek bekötéséket vállal és ép oly pontosan, mint a szeszen és jutányosan készíttet el.

Jutányos árak. Diszes kiállítás Pontosság.

Megérkezett!

Megérkezett!

A legjobb minőségű

OROSZ ÉS CHINAI TEA

eredeti csomagolásban és kimerve

kilója 10 koronától 36 koronáig

TÖREDÉK TEA

kilója 8 korona

Valódi jamaikai és belföldi rumo

literje 2 koronától 7 korona 40 fillérig üveggel együtt. Hires üvegek a beszámított árban visszafogadtatnak

VOJTEK és WEISZ

tea és rum nagykereskedése **ARADON.**

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

Ternovai járási szolgabírája.

846—899.

Pályázati hirdetés.

A ternovai járási körállatorvosi állás lemondás folytán üresedésbe jöven, — ezen állásnak választás utjáni betöltésére 1900. évi január hó 26-ik napjának d. e. 10 óráját Taucz község házához kitűzöm.

A körállatorvos székhelye: Taucz, évi fizetése: 620 forint és 320 forint utiátalány, valamint esetenként 40 kr. látogatási díj. A körhöz 17 község tartozik.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy állatorvosi oklevéllel és egyéb bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket hozzám a választást megelő-

ző nap d. u. 5 órájáig annyival inkább nyujtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak. Ternova, 1899. évi deczember hó 30-án.

Kállay.
főszolgabíró.

3001

Magy. kir. államv. üzletv. Kolozsvárott.
35444—1899. III. szám.

Pályázat.

A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló brassó-háromszéki h. é. v. brassó-kézdivásárhelyi vonalán Sepsiszentgyörgy állomáson levő berendezett vendéglői üzlet 1900. évi márczius hó 1-től számított 3 évre bérbeadandó lévén, annak bérbeadása iránt ezennel pályázat nyitattik:

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik nevezett állomási vendéglőt bérbevenni óhajtják, hogy a szabályszerűen felbélyegzett és

bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb 1900. évi január hó 18-án déli 12 óráig külön lepecsételt és „Ajánlat a sepsiszentgyörgyi állomási vendéglő bérletére” megjegyzéssel ellátott borítékban a magy. kir. államvasuti kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) címmezve küldjék be.

Ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1900. évi január hó 17-én d. utáni 1 óráig bánatpénz fejében 400 koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, utolsó és a névértéket meg nem haladó napiárfolyam szerint számítottak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténtére hivatkozás teendő, de a

letétről nyert elismervény nem melléklendő.

Az üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, függetlenül a felajánlott összeg magasságától belátásához képest szabadon választhasson.

A fenti feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tételtek, s végre olyanok, melyekre az előirt bánatpénz le nem tételtek, figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen vendéglőre vonatkozó részletes feltételek a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában tudhatók meg (E. M. K. E. palota II-ik emelet 33. ajtó.)

Végül megjegyeztetik, hogy a vendéglőhöz az üzleti helyiségeken kívül, a bérlő céljaira szolgáló magán lakás is adatik.

Kolozsvár, 1899. deczember hó 21-én.

Az üzletvezetőség.
Utánnomás nem díjazatik.

**Huzás ma este 8 órakor. 100.000 koronás értékű
5 egyenként 20.000 koronás értékű
főnyereményeket**

20% levonásával készpénzben tartalmazza budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára rendezett

NAGY JÓTÉKONYSÁGI SORSJÁTEK,

melyek egyetlen sorsjeggyel megnyerhetők **1** koronáért.

Minden egyes sorsjegy mind a 6 huzáson után fizetés nélkül játszik.

s így egy sorsjeggyel mind a 6 főnyeremény megnyerhető

200.000 korona összértékben.

Első huzás visszavonhatatlanul ma este 8 órakor.

Sorsjegyeket ajánl: a Jótékonyági Sorsjáték kezelősége IV. ker., Kossuth Lajos-utca 1. szám.

Aradi Ipar- és népbank, Wallfisch Armin bank- és váltóüzlet.

4125—1899. p. m.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy az Ausztriába való állapotbevitel tekintetében jelenleg érvényben lévő forgalmi korlátozásokat tartalmazó 876. számú állategészségügyi értesítő az érdekeltek által hivatalomban megtekinthető.

Aradon, 1899. évi deczember hó 31-én.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

26.986—1899.

Hirdetmény.

A 1900. évi egyenes adó fizetési munkálatok foganatba veendő lévén, felhivatik Arad sz. kir. város lakossága, miszerint az adókötelegyek és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeír-

közégeket valótlán bemondásokkal tévutra vezeti, vagy munkájokban bármi módon akadályozza, az 1883-ik évi XLIV. t.-cz. 10. §-a értelmében 1—50 frtig terjedő bírsággal lesz sújtandó.

Felhivatik továbbá a város közönsége, miszerint az adókievetés alapjául szolgáló vallomási iverket, melyek ingyen, vétbizonyítvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az alább kitűzött határidők alatt, a polgármester megbízásából Kilényi János alszámvevőnél a saját érdekéből beadni el nem mulassza, és pedig:

A házbérjöveldmi vallomásokat a folyó 1899. évben keletkezett, még meg nem adózott házakra vonatkozólag az adómentes lakrészek számának és az adómentességet engedélyező végzések számának feltüntetésével folyó évi november 30-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó, az 1899. évben keletkezett, még meg nem adózott üzletek, kereskedések, vállalatok, iparok, vagy más előre nem tudható jövedelmű szellemi és haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomásait 1900. évi január 30-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó, meghatározott évi, vagy havi illetményekre vonatkozó vallomásait, továbbá a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat 1900. évi január hó 15-ig.

Az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokat 1900. évi január 31-ig, vétbizonyítvány ellen.

Az ebadóra vonatkozó vallomásoka 1900. évi január hó

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek jövedelmeire vonatkozó vallomásait 1900. évi márczius 30-ig.

A fent érintett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyeztetik, hogy aki megfelelő vallomását a fent kitűzött határidő alatt be nem adja, arra az adóhivatalból beszerzendett adatok alapján fog kirotvatni, és hogy az adótárgyaknak, az adóköteles jövedelmeknek a kincstár megkárosítása céljából való eltitkolása az 1883. XLIV. t.-cz. 100. §-a értel-

mében 1—500 frtig terjedő bírságot von maga után.

Arad szab. kir. város tanácsának 1899. évi október 28-án tartott üléséből.

A városi tanács.

4047—1899. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Szokolcza rendezett tanácsu város és a szakolczai járás egész területéről származó hasított körmű állatoknak Ausztriába való bevitelét megtiltatott.

Aradon, 1899. évi deczember hó 24-én.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

27000 drb.

kitünő

szőlő-karó

7 suk magas,

minden elfogadható áron

azonnal eladó.

Azonkívül 2000 méter

cser-tűzifa

(1 m. 60 cm. magas) 401

azonnal olcsón eladó.

Bővebbet a kavnai erdőkezelőségénél.

1554—899. V. 3184/3. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. jbiróság V. 3184/1—99. számú végzése által Szelle József és Westmanu Zsigmond végrehajtató javára, Borlea István és neje ellen 100 frt és 200 frt tőkék és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtások alkalmával bíróság le- és fölülfoglalt és 403 frt 60 kr-ra becsült butorok és kész ruhákból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Boczkó-utca 6. sz. a leendő eszközzésére 1900-ik január hó 4. napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-czikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1899. évi decz. hó 21. napján.

Török Dénes
kir. bir. végrehajtó.
lakik: Simonyi-u. 6.

402

1742/899.

3002

Árlejtési hirdetés.

Alólirott előjáróság a Borosjenő községében építendő férhelyiségek telepítésére 7078 frt költséggel árlejtést hirdet. Az árlejtés határnapjául 1900. évi január hó 21-ik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki azzal, hogy írásbeli zárt ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe és csak 1900. január hó 20-ik napjáig fogadtatnak el, ha ajánlattevő azon nyilatkozatával van ellátva, hogy az árverési feltételeket ösmeri s azoknak magát aláveti.

Az árverési feltételek, költségvetés és tervezet Borosjenő község-házánál tekinthetők meg. Borosjenő, 1899. decz. 27.

Strasser,
jegyző.

Zsuszka,
bíró.

4032—1899. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál egy 700 frt évi fizetéssel és lakbérilletménnyel javadalmazott rendőrségédtiszt állás betöltendő lévén, azokat, a kik ezen

állást elyerni óhajtják s az 1883. évi I. t. cz. 19. szakaszában előírt minősítéssel birnak, ezennel felhivom, hogy pályázati kérvényüket hozzám az 1900. évi január hó 5-ig benyujtsák.
Aradon, 1899. évi deczember hó 22-én.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

4032—1899. pm.

Tyukszem,

szemölcs, bütyök és mindenféle bőrkeményedést bámulatos rövid idő alatt elmulasztja a

Hajós-féle

ANAGALLIN

Ára 35 kr.

Nyilatkozat. Tekintetes Hajós Árpád gyógyszerész urnak Arad. Fogadja legmélyebb köszönetemet az Ön által feltalált csodás hatású Anagallin-ért, mely a régi kinzó bőrkeményedéstől rövid idő alatt és igen sikeresen megszabadított. El nem mulasztatom az Ön igazán kitünő szerét a szenvedő emberiség figyelmébe ajánlani. Arad, jul. 24. Tisztelettel Szelle Józsefné.

A párisi és londoni hygienikus kiállításon kitünő készítményelért, nagy aranyéremmel, díszoklevéllel és érdemkereszttel kitüntetve. Kaphat egyedül a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára

Aradon, Andrassy-tér 22.

A megyeházzal szemben.

ARAD LÁTVÁNYOSSÁGA

PORTER VILMOS

KORONÁS ÁRUHÁZA.

Fővárosi mintára ujonnan berendezve és tetemesen megnagyobbítva.

A földszinten:

Díszműárak és alkalmi ajándéktárgyak.

Az emeleten:

Férfi divat cikkek és uti eszközök.

A földalatti helyiségekben:

Gyermekjátékok és berendezési tárgyak.

Egyedül a maga nemében. Legolcsóbb beszerzési forrás

alkalmi ajándékoknak.

Rengeteg választék. Meglepő újdonságok. Bámulatos olcsó árak.